

Συγγραφική Ομάδα ΕΚΠΑ

Ελληνική Γλώσσα

Οι αξίες μας: **Βοήθεια**

2η Τάξη Δημοτικού

Βιβλίο Μαθητή

3ο τεύχος

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής/τρια / Αξιολογητής/τρια

Αξιολογητής/τρια

Αξιολογητής/τρια

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

**Υπεύθυνος/η Διδακτικού Πακέτου για το Ινστιτούτο
Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

Γεωργία Ρογάρη
Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Ευανθία Πεσματζόγλου
Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Βασιλική Σύλβια Δεληγιαννίδου
Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Παναγιώτα Γιαννοπούλου
Πτυχιούχος Πληροφορικής

Ειρήνη Σταυριανού
Πτυχιούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών

Σταυρούλα Βούρβουλη
Σύμβουλος Β' ΙΕΠ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Συγγραφική Ομάδα ΕΚΠΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Σειρά: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Ελληνική Γλώσσα
Οι αξίες μας: **Βοήθεια**

2η Τάξη Δημοτικού

Βιβλίο Μαθητή
3ο τεύχος

Εταιρεία Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΚΠΑ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»

Συντελεστές

Επιστημονική υπεύθυνη: Ευγενία Μαγουλά Καθηγήτρια Γλωσσολογίας ΕΚΠΑ

Υπεύθυνος έργου: Νικόλαος Θωμαΐδης Καθηγητής Αναλυτ. Χημείας ΕΚΠΑ, Πρόεδρος ΕΑΔΠΠΑ

Συντονισμός Δημοτικού: Γεωργία Στύλου Δρ. Εφαρμοσμένης γλωσσολογίας ΠΕ70 & Ευγενία Μαγουλά

Συντονισμός 2ης τάξης: Μαριγώ Πασπαλιάρη ΜΑ ΠΕ70

Συγγραφική ομάδα 2ης τάξης: Μαριγώ Πασπαλιάρη, Ευγενία Μαγουλά, Γεωργία Στύλου, Μυρτώ Γιαννάκη ΜΑ ΠΕ70, Όλγα Ξαντινίδου ΜΑ ΠΕ70, Αναστασία Ξυνογαλά ΠΕ70, Μαγδαληνή Παπάζογλου ΠΕ70

Επιμέλεια ύλης Λεξιλογίου: Αγγελική Ευθυμίου Καθηγήτρια Γλωσσολογίας Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Κριτική Ανάγνωση: Νεφέλη Γκάτσου Δρ. Γλωσσολογίας

Συμβουλευτική ομάδα σε ειδικά θέματα: Ευγενία Βασιλάκη Αν. Καθηγήτρια Γλωσσολογίας Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Χρύσα Κουράκη Δρ. Παιδικής Λογοτεχνίας Επικ. Καθηγήτρια, Αλεξία Ορφανού Δρ. Παιδαγωγικής ΕΔΙΠ ΕΚΠΑ

Εικονογράφηση: Ανδρέας Κιτανίδης

Σχεδιασμός, οπτική επιμέλεια & σελιδοποίηση: Νικολέττα Βασιλείου

Ηχογραφήσεις: Εργαστήριο Μουσικής, Ακουστικής Τεχνολογίας, Τμήμα Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ: Αναστασία Γεωργάκη Καθηγήτρια, Ιωάννης Μαλαφής ΕΔΙΠ, Βίκτωρ Ματέλα ΜΑ

Δημιουργία ειδικών Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων: Μαριγώ Πασπαλιάρη, Μυρτώ Γιαννάκη, Όλγα Ξαντινίδου, Αναστασία Ξυνογαλά, Μαγδαληνή Παπάζογλου

Συντονισμός & Τεχνική Επιμέλεια Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων: Κωνσταντίνος Τσιμπάνης Μηχανικός Πληροφορικής ΕΚΠΑ

Δικαιούχος συγγραφής: ΕΑΔΠΠΑ-Εκδόσεις ΕΚΠΑ

Η παρέα μας

Σύμβολα

ακουστικό κείμενο

παραγωγή προφορικού λόγου

κατανόηση γραπτού λόγου

συνεργασία σε προφορικό και γραπτό λόγο

κατανόηση προφορικού λόγου

παραγωγή γραπτού λόγου

Λεξικό

σκέφτομαι - ιδέα

παρατηρώ, ενώνω, κυκλώνω

δημιουργική δραστηριότητα

άσκηση ορθογραφίας

Περιεχόμενα

6. Οδηγούμε - Περπατούμε - Ασφαλώς κυκλοφορούμε

6.1 Κυκλοφορώ με ασφάλεια!

1 Από το σπίτι στο σχολείο

2 Παίζουμε μπάλα;

Προσοχή στον δρόμο!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

3 Με το ποδήλατο,
στη νέα παιδική χαρά

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

4 «Η ιστορία του Σταμάτη και
του Γρηγόρη»

6.2 Ένας κόσμος που κινείται!

5 Μέσα Μαζικής Μεταφοράς
στην πόλη

6 Μέσα Μαζικής Μεταφοράς σε
διάφορες περιοχές της Ελλάδας

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

7 Διαφορετικά Μέσα Μεταφοράς

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

6.3 Μετακίνηση με φαντασία και συναίσθημα

8 Τα απίθανα ταξίδια του Λάκη

9 Η περιπέτεια του Μέλιου

10 Η τελευταία βόλτα

6.4 Επανάληψη

7. Βιβλιοταξίδια

7.1 Πώς δημιουργείται ένα βιβλίο!

1 Μια συγγραφέας στην τάξη μας

2 Μια συγγραφέας στην τάξη
μας (συνέχεια)

3 Παρουσιάζουμε τα αγαπημένα
μας βιβλία

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

7.2 Στη βιβλιοθήκη...

4 Ξενάγηση στη βιβλιοθήκη
του σχολείου μας

5 Χαριστική βιβλιοθήκη

6 Παράξενες βιβλιοθήκες:

Το ταξίδι των βιβλίων

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

7.3 Διαφορετικές, παράξενες βιβλιοθήκες του κόσμου

7 Η φωλιά των βιβλίων

8 Η μέλισσα των βιβλίων

9 Το μυστήριο βιβλίο

7.4 Επανάληψη

8. Από την Ελλάδα... παντού

8.1 Η ζωή στην πόλη και στο χωριό

1 Η ζωή σε διαφορετικά μέρη

2 Από την πόλη στο χωριό

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

3 Καλοκαίρι στην πόλη

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

4 Τήλος, μικρή κιβωτός (2020) -
Δημοτικό Σχολείο Τήλου

5 Πού ταξιδεύει το μυαλό σου;

8.2 Ταξίδια ονειρεμένα!

6 Ταξίδι στο Παρίσι

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

7 E-mail από την Αυστραλία

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

8.3 Ταξίδια μαγικά, ταξίδια διαφορετικά

8 Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ

9 Το βουνό

8.4 Επανάληψη

Επετειακά

1η Απριλίου - Εθνική εορτή της Κύπρου

1 Ήτανε μια Πρωταπριλιά

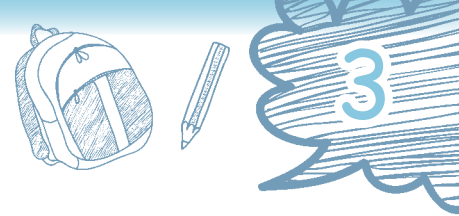
Πάσχα

2 Πού πήγε το Πάσχα;

3 Η μαρουδίτσα που έφερε
μια Πασχαλιά

Το γλωσσάρι μας

6 Οδηγούμε - Περπατούμε - Ασφαλώς κυκλοφορούμε

3

Πώς μετακινούμαστε καθημερινά;

Πώς μπορούμε να είμαστε ασφαλείς,
όταν μετακινούμαστε;

Ποιο μεταφορικό μέσο διαλέγουμε για
μακρινά ταξίδια;

Παιδιά, κοιτάξτε τα
φανάκια μου. Όταν
σεβόμαστε τα σήματα,
φτάνουμε στον προορισμό
μας με ασφάλεια.

Λοιπόν, ας γνωρίσουμε
στους συμμαθητές και
στις συμμαθήτριάς σας
τον κύριο Κ.Ο.Κ.

8

Πω, πω! Πολλή
κίνηση έχει σήμερα!

Προσπαθούμε να
είμαστε προσεκτικοί.

Αν όμως
χρησιμοποιούμε
τα Μέσα Μαζικής
Μεταφοράς,
μειώνεται η κίνηση
και προστατεύουμε
το περιβάλλον.

Εγώ μπερδεύομαι
με όλες αυτές τις
πινακίδες!

Είναι οι κανόνες
του Κώδικα Οδικής
Κυκλοφορίας.

8

9

1 Από το σπίτι στο σχολείο

Ο δάσκαλος ανακοινώνει στα παιδιά μια νέα δράση!

Δάσκαλος Παιδιά, θα συμμετάσχουμε με το σχολείο μας στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Κυκλοφορώ με ασφάλεια».

Εσείς πώς έρχεστε στο σχολείο;

Ελπίδα Εγώ έρχομαι **με τα πόδια**, γιατί μένω πολύ κοντά στο σχολείο.

Περπατώ στο πεζοδρόμιο μαζί με άλλα παιδιά. Όταν περνώ απέναντι, κοιτάζω προσεκτικά τον δρόμο, δεξιά κι αριστερά.

Ίωνας Εμένα ο παππούς με κρατάει από το χέρι και περνάμε τον δρόμο από τη διάβαση των πεζών.

Δάσκαλος Πολύ σωστά! Κι εσύ Οδυσσέα;

Οδυσσέα Με φέρνει η μαμά μου **με το αυτοκίνητο**. Και πάντα φοράω τη ζώνη ασφαλείας! Δε μιλάω στη μαμά όταν οδηγεί, για να μην της αποσπώ την προσοχή.

Δάσκαλος Μπράβο! Η ζώνη μάς κρατάει σταθερά στη θέση μας. Εσύ Ούμα;

Ούμα Εγώ έρχομαι **με το σχολικό λεωφορείο**, γιατί μένω μακριά. Καθόμαστε ήσυχα στις θέσεις μας, δε σηκωνόμαστε. Και ποτέ, φυσικά, δε βγάζουμε το χέρι μας έξω από το παράθυρο.

Δάσκαλος Πολύ σωστά τα είπατε παιδιά! Ας συγκεντρώσουμε όλους μαζί τους κανόνες ασφαλείας για τη μετακίνησή μας.

1 α. Σωστό ή Λάθος; Βάζω .

	Σ	Λ
1. Το σχολείο θα πάρει μέρος στο πρόγραμμα «Κυκλοφορούμε με ασφάλεια».		
2. Όταν περνά τον δρόμο η Ελπίδα, κοιτάζει αριστερά.		
3. Στο σχολικό λεωφορείο τα παιδιά σηκώνονται όποτε θέλουν.		
4. Τον Ίωνα τον συνοδεύει στο σχολείο ο παππούς του.		
5. Ο Οδυσσέας δεν ενοχλεί τη μαμά του, όταν αυτή οδηγεί.		

β. Μαθαίνουμε πώς έρχονται οι συμμαθητές μας στο σχολείο. Ρωτάμε ο ένας τον άλλο και απαντάμε.

- _____ (όνομα παιδιού), εσύ πώς έρχεσαι στο σχολείο;
- Εγώ _____
- Τι προσέχεις περισσότερο;
- Αυτό που προσέχω είναι _____

γ. Συζητάμε και συμπληρώνουμε τους κανόνες ασφαλείας:

1. Περπατώ πάντα στο _____.
2. Όταν περνώ απέναντι, κοιτάζω _____ και _____.
3. Στο αυτοκίνητο φοράω πάντα _____ ασφαλείας.
4. Δε μιλώ στον/στην _____.
5. Στο σχολικό κάθομαι ήσυχα στη _____ και δε βγάζω το χέρι μου έξω _____.

Με τη βοήθεια του λεξικού α'β'γ' (ebooks.edu.gr) βρίσκουμε τη σημασία της λέξης «διάβαση». Την εξηγούμε στην τάξη.

Γράφω 2 λέξεις από την ίδια οικογένεια που υπάρχουν στο Λεξικό: _____

2 Παιζουμε μπάλα; Προσοχή στον δρόμο

- Υπάρχουν χώροι για παιχνίδι στη γειτονιά σας;
- Τι παιχνίδια παίζετε έξω από το σπίτι;
- Είναι ασφαλές να παίζουμε μπάλα στην πλατεία; Τι μπορεί να συμβεί εκεί;

Τα παιδιά παίζουν μπάλα στην πλατεία...

Ωχ! Η μπάλα έφυγε στον δρόμο. Τρέχω να την πιάσω.

Πού πας; Περίμενε να σταματήσει. **Περνούν** αυτοκίνητα.

Τη βλέπω! Είναι στην άκρη του δρόμου, στο απέναντι πεζοδρόμιο.

Πάμε γρήγορα να περάσουμε απέναντι!

Ποτέ δεν τρέχουμε στον δρόμο, ούτε **περνάμε** ανάμεσα από σταματημένα αυτοκίνητα. Μόνο από τη διάβαση **περνάμε**. Να! Άναψε το πράσινο φανάρι για τους πεζούς. (Περνούν από τη διάβαση των πεζών. Περπατούν στο πεζοδρόμιο για λίγα μέτρα.)

(Πιάνει τη μπάλα από τη μεριά του πεζοδρομίου). Ευτυχώς δεν έπαθε τίποτα η αγαπημένη μου **μπαλίτσα**!

Από αύριο **παίρνουμε** τη μπάλα και ραντεβού στο γήπεδο!

Σύμφωνοι!

1 Κυκλώνουμε τη σωστή απάντηση.

- Ενώ τα παιδιά παίζουν, η μπάλα τους
 - α** κυλάει στον δρόμο.
 - β** χάνεται.
 - γ** πέφτει σε νερά.
- Ο Οδυσσεάς πρότεινε να περάσουν τον δρόμο
 - α** ανάμεσα από τα αυτοκίνητα.
 - β** βιαστικά.
 - γ** από τη διάβαση.
- Τα παιδιά έδωσαν ραντεβού για παιχνίδι
 - α** στο σχολείο.
 - β** στο γήπεδο.
 - γ** στην αλάνα.

- 2 α. Πώς ένιωσε ο Οδυσσεάς όταν είδε τη μπάλα του να φεύγει μακριά;
β. Ποιο παιδί είπε τον σωστό τρόπο για να πιάσουν την μπάλα από τον δρόμο;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Υποκοριστικά και μεγεθυντικά

«Ευτυχώς δεν έπαθε τίποτα η αγαπημένη μου **μπαλίτσα**.»

«Η **σκυλίτσα**, η Ίνα, είναι πολύ παιχνιδιάρα.»

«Το σπίτι στο χωριό έχει μια **αυλίτσα**.»

► Πώς σχηματίστηκαν οι λέξεις **μπαλίτσα**, **σκυλίτσα**, **αυλίτσα**;

μπαλ + **ίτσα**

Το **-ίτσα** στις λέξεις δείχνει ότι νιώθουμε αγάπη και τρυφερότητα για κάτι/σκυλίτσα). Ακόμη δηλώνει ότι κάτι είναι μικρό (αυλίτσα). Και άλλα στοιχεία δείχνουν το ίδιο, π.χ. η **γατούλα**, το **παιδάκι**, ο **αδερφούλης**, **μπεμπάκος**, ο **μικρούτσικος**.

Οι λέξεις αυτές λέγονται: **υποκοριστικά**

Εφαρμόζω

Προσθέτω υποκοριστικά στοιχεία και... δείχνω την αγάπη μου!

η αδερφή → _____	ο κοντός → _____
η κούκλα → _____	το μωρό → _____
ο σκύλος → _____	το γατί → _____

Κι αν θέλουμε να πούμε ότι κάτι είναι πολύ σημαντικό ή μεγάλο;

Παρατηρώ

Τι αυτοκινητάρια είναι αυτή! Πόσους χωράει μέσα;

Αυτός δεν είναι γάτος, είναι γάταρος!

Η γιαγιά κι ο παππούς είχαν πολλά παιδιά και ζούσαν σε μια σπιταρόνα.

Μπορείς να σχηματίσεις κι άλλες τέτοιες λέξεις; _____

Μαθαίνω

Τα στοιχεία **-άρα**, **-αρος**, **-αρόνα** στις λέξεις δείχνουν ότι κάτι είναι για μας σημαντικό ή μεγάλο.

Οι λέξεις αυτές λέγονται: **μεγεθυντικά**

Εφαρμόζω

Συμπληρώνουμε τον πίνακα με τα υποκοριστικά και τα μεγεθυντικά.

υποκοριστικά	αρχική λέξη	μεγεθυντικά
	το σπίτι	
	το αυτοκίνητο	
	το γήπεδο	
	η φωνή	

3 Με το ποδήλατο, στη νέα παιδική χαρά

- Έχεις έτοιμο το ποδήλατό σου; Για να έρθεις στην παιδική χαρά, ξεκινάς από το σχολείο και προχωράς **ευθεία μπροστά** μέχρι να φτάσεις στη γωνία της Οδού Λουλουδιών. Θα δεις ένα μεγάλο δέντρο στα **αριστερά** σου.
- Εκεί** έχει φανάρι, σωστά;
- Ακριβώς! Μόλις το φανάρι γίνει πράσινο, περνάς **απέναντι** από τη διάβαση προσεκτικά. Μη ξεχάσεις να κοιτάξεις **δεξιά** κι **αριστερά!**
- Φυσικά, πάντα προσέχω!
- Συνεχίζεις **ευθεία** και, όταν δεις τον κινηματογράφο, στρίβεις **δεξιά**. Ωραία, **εκεί κοντά** είναι και το μεγάλο πάρκο.
- Πολύ σωστά! **Περνάς μέσα** από το πάρκο. Η έξοδος είναι **δίπλα** στη λίμνη με τις πάπιες. **Στρίβεις αριστερά** και **συναντάς** τη νέα παιδική χαρά!
- Ευχαριστώ πολύ! Ανυπομονώ να φτάσω και να παίξουμε!

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Συνεχίζεις **ευθεία** και στρίβεις **δεξιά**.

Οι λέξεις με τα έντονα γράμματα λέγονται **τοπικά επιρρήματα**.

- απαντούν στην ερώτηση «**πού**;»
- φανερώνουν τον τόπο ή την κατεύθυνση.

Λέγονται **επιρρήματα του τόπου**.

1 Συμπληρώνουμε με τα επιρρήματα από το πλαίσιο.

πάνω | απέναντι | μέσα | εδώ | εκεί | μακριά

1. Το αυτοκίνητο του θείου μου είναι _____ στο γκαράζ.
2. Το βιβλίο που έφαχνα είναι _____ στο ράφι.
3. _____ από το σπίτι μας, υπάρχει ένα γήπεδο.
4. Πού είναι το ποδήλατό μου; Δεν είναι _____ που το έβαλα.
5. Κάθισε _____, δίπλα μου, μη φεύγεις _____!

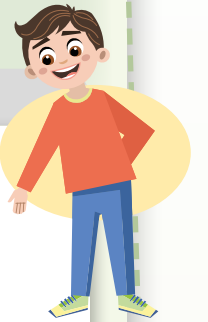
2 Αντικαθιστούμε τις υπογραμμισμένες λέξεις και παίζουμε τους διαλόγους μία φορά ο καθένας.

- α. Πού θέλεις να συναντηθούμε;
- β. Στην πλατεία. Ξεκινάς από το σχολείο και πηγαίνεις ευθεία. Μόλις δεις το περίπτερο, στρίβεις δεξιά. Προχωράς προς τα κάτω. Εκεί θα δεις την πλατεία.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ Οδηγίες

Ο Φίλιππος έστειλε ηλεκτρονικό μήνυμα σε κάθε παιδί της παρέας χωριστά με οδηγίες, για να βρεθούν στη νέα παιδική χαρά.

«Από το σχολείο στη νέα παιδική χαρά»

Η νέα παιδική χαρά βρίσκεται στην Οδό _____ αμέσως μετά το πάρκο. Μπορείς να έρθεις με _____.

Αρχικά, ξεκινάς από το σχολείο και προχωράς _____ μέχρι να φτάσεις στη γωνία της Οδού Λουλουδιών. Εκεί υπάρχει ένα φανάρι. Περνάς _____. **Έπειτα**, στον κινηματογράφο στρίβεις _____. Περνάς _____ από το πάρκο.

Στο τέλος, στρίβεις _____ και συναντάς τη νέα παιδική χαρά. Θα είναι τέλεια να _____.

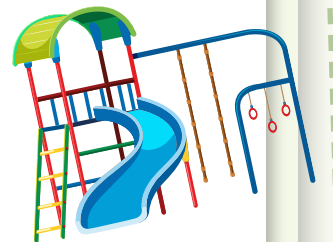

Οι οδηγίες περιλαμβάνουν:

- Πού βρίσκεται το μέρος;
- Με τι τρόπο θα πάμε;
- Τι συναντάμε στη διαδρομή;
- Τι προσέχουμε στη διαδρομή;

Χρησιμοποιούμε:

- β' ενικό (εσύ) ή β' πληθυντικό (εσείς)
- λέξεις που δείχνουν τη σειρά: π.χ. πρώτα, μετά, ύστερα, στο τέλος...
- τοπικά επιρρήματα: δεξιά, αριστερά, απέναντι, ευθεία...

5 Η Ούμα θα κάνει τη γιορτή της στον παιδότοπο της γειτονιάς. Θέλει να στείλει ένα ηλεκτρονικό μήνυμα με οδηγίες στους φίλους της.

Αρχίζουμε το κείμενό μας έτσι:

Αγαπημέν _____ μου _____,

Για να έρθεις στον παιδότοπο, ξεκινάς από το σχολείο.

4 «Η ιστορία του Σταμάτη και του Γρηγόρη»

Ακούμε προσεκτικά την ιστορία του Σταμάτη και του Γρηγόρη τουλάχιστον δύο φορές. Στη συνέχεια απαντούμε στις ερωτήσεις.

1 Σημειώνω στο κουτάκι του Σταμάτη ή του Γρηγόρη. Κάποιες προτάσεις μπορεί να ταιριάζουν και στα δύο πρόσωπα.

1. Φορούσε πάντοτε πράσινα ρούχα.
2. Ήταν ζωηρός και του άρεσε το τρέξιμο.
3. Αποφάσισε να κάνει τον γύρο του κόσμου.
4. Μύριζε κάθε λουλούδι που έβρισκε.
5. Ήταν γεμάτος εμπειρίες και αναμνήσεις.

Σταμάτης Γρηγόρης

☐	☒
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

2 Σωστό ή Λάθος; Βάζω .

	Σ	Λ
1. Ο Σταμάτης και ο Γρηγόρης ήταν φίλοι.	☐	☐
2. Ο Σταμάτης ήταν ήσυχος και φρόνιμο παιδί.	☐	☐
3. Ο Σταμάτης ζωγράφιζε κάθε όμορφη θέα.	☐	☐
4. Ο Σταμάτης δεν ανέβηκε στον Πύργο του Άιφελ.	☐	☐
5. Οι δύο φίλοι δεν αναγνώρισαν αμέσως ο ένας τον άλλον.	☐	☐

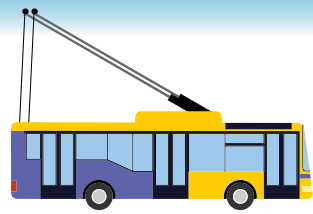

3 Απαντώ προφορικά στις ερωτήσεις.

- Πώς δημιουργήθηκαν οι φιγούρες στα φανάρια;
- Γιατί ο ένας φίλος δεν ακολούθησε τον άλλον στο ταξίδι;
- Πιστεύεις ότι οι δύο φίλοι θα περνούσαν καλύτερα αν είχαν συνεχίσει μαζί το ταξίδι τους; Γιατί;

5 Μέσα Μαζικής Μεταφοράς στην πόλη

- Η μαμά μου πηγαίνει στη δουλειά της με το **μετρό**.
- Κι εμείς παίρνουμε το μετρό τα Σαββατοκύριακα. Μου αρέσει να βλέπω τα αρχαία στον σταθμό του Συντάγματος.
- Με τον αδερφό μου, που είναι φοιτητής, παίρνουμε τα **ηλεκτρικά λεωφορεία**. Είναι αθόρυβα και η **διαδρομή** γίνεται ευχάριστη.
- Υπάρχει και το **τρόλεϊ**, παιδιά, που μοιάζει με... μέλισσα!
- Μέλισσα;
- Είναι κίτρινο και έχει δύο κεραίες που το συνδέουν με χοντρά καλώδια στον αέρα γιατί κινείται με ηλεκτρικό ρεύμα!
- Εγώ με τους γονείς μου πήραμε μια φορά το **τραμ** για να πάμε στη Γλυφάδα. Τελικά, όλοι μας χρησιμοποιούμε τα MMM! Δηλαδή τα **Μέσα Μαζικής Μεταφοράς**.
- Είναι τα οχήματα που χρησιμοποιούνται από πολλούς ανθρώπους μαζί.
- Και ξέρετε κάτι; Μακάρι περισσότεροι άνθρωποι να τα χρησιμοποιούσαν! Δεν θα υπήρχε τόσος θόρυβος στους δρόμους ούτε τόσα καυσαέρια στις μεγάλες πόλεις...

τα μέσα: = οι τρόποι

μαζική μεταφορά: μεταφέρονται πολλοί άνθρωποι μαζί

η διαδρομή: Ο δρόμος που ακολουθούμε για να πάμε από ένα μέρος σε ένα άλλο.

1 Συμπληρώνουμε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

Μεταφοράς | μετακινούμαστε | Μαζικής
προστατεύουμε | τρόποι

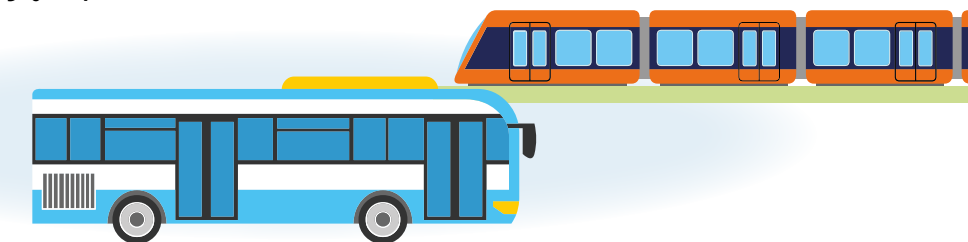
Τα Μέσα Μαζικής _____ είναι οι _____ που χρησιμοποιούμε για να _____ από τόπο σε τόπο.

Στις πόλεις, χρησιμοποιώντας τα Μέσα _____ Μεταφοράς, _____ το περιβάλλον όπου ζούμε.

2 Ποιο χαρακτηριστικό έχει κάθε Μέσο Μαζικής Μεταφοράς;

- α. Το μετρό έχει ωραίους _____.
- β. Τα ηλεκτρικά λεωφορεία είναι _____.
- γ. Το τρόλεϊ μοιάζει με _____ γιατί είναι _____ και έχει δύο _____.
- δ. Με το τραμ της Αθήνας πάμε στη _____ και σε άλλες παραλίες για μπάνιο.

3 Ποια MMM χρησιμοποιείτε στον τόπο σας; Πόσο σας βοηθούν;

6 Μέσα Μαζικής Μεταφοράς σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Κυκλοφορώ με ασφάλεια» παιδιά από όλη την Ελλάδα απαντούν για το πώς μετακινούνται.

Άχμεντ, 106ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών:

Στην Αθήνα, οι περισσότεροι παίρνουν το **Μετρό**, δηλαδή τον υπόγειο σιδηρόδρομο. Κινείται κάτω από την επιφάνεια της γης κι έτσι δεν καθυστερεί. Το Μετρό της Αθήνας. Φτάνει στο Αεροδρόμιο, στον Πειραιά, στο Ελληνικό και στην Ανθούπολη. Σε κάποιους σταθμούς υπάρχουν έργα τέχνης ή αρχαία αντικείμενα που βρέθηκαν κατά την κατασκευή του. Μου αρέσει πολύ να παρατηρώ τη διακόσμηση στους σταθμούς! Ααα!

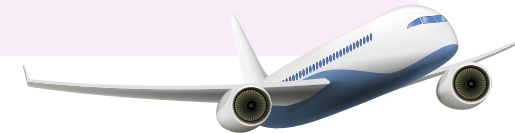
Μάγδα, Δημοτικό Σχολείο Κιμώλου

Η Κίμωλος είναι μικρό νησί και δεν βρίσκεις τα πάντα. Γι' αυτό πηγαίνουμε συχνά στη Μήλο με το **πλοίο**, τα **καϊκια** ή τα **θαλάσσια ταξί**. Η διαδρομή είναι μισή ώρα. Το καλοκαίρι έχουμε πλοίο καθημερινά για Πειραιά. Τον χειμώνα, όμως, όταν φυσάει πολύ, ακυρώνονται τα δρομολόγια. Όταν, τελικά, έρχεται το πλοίο στο λιμάνι, αισθανόμαστε όλοι ανακούφιση! Ουφ!

Κώστας, Δημοτικό Σχολείο Ιωαννίνων

Το αεροπλάνο είναι ένα από τα πιο γρήγορα μέσα για να ταξιδέψεις σε άλλες πόλεις ή χώρες. Όταν φτάνεις στο αεροδρόμιο, περνάς από μια σειρά ελέγχων ασφαλείας. Έχω ταξιδέψει μία φορά με **αεροπλάνο**. Η αεροσυνοδός μάς είπε να φοράμε τη ζώνη ασφαλείας και μετά μάς πρόσφερε χυμό και μικρογεύμα. Το αεροσκάφος έτρεξε στον διάδρομο με μεγάλη ταχύτητα. Όταν απογειώθηκε, είδαμε την πόλη από ψηλά! Το ταξίδι στον αέρα είναι συναρπαστικό! Ουάου!

Όλγα, 3ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης

Στη Θεσσαλονίκη, το βασικό μέσο μεταφοράς είναι το **λεωφορείο**. Μπορείς να πας παντού μ' αυτό. Υπάρχουν λεωφορειόδρομοι, στο κέντρο της πόλης. Τον τελευταίο καιρό κυκλοφορούν νέα, **ηλεκτρικά λεωφορεία** που είναι όμορφα, αθόρυβα και με κλιματισμό. Χαίρεσαι να τα χρησιμοποιείς! Τώρα πια έχουμε κι εμείς Μετρό! Γιούπι!

Διαλέγουμε τη σωστή απάντηση:

- Το μετρό δεν καθυστερεί, γιατί
 - έχει λίγους επιβάτες.
 - κινείται κάτω από την επιφάνεια της γης.
- Χαίρεσαι να χρησιμοποιείς τα ηλεκτρικά λεωφορεία γιατί:
 - είναι αθόρυβα και έχουν κλιματισμό.
 - έχουν μεγάλα παράθυρα.
- Τον χειμώνα στην Κίμωλο μπορεί να αποκλειστεί, επειδή
 - φυσάει πολύ.
 - είναι μικρό νησί.
- Στο αεροπλάνο, η αεροσυνοδός
 - ελέγχει τα διαβατήρια των επιβατών.
 - προσφέρει χυμό και μικρά γεύματα στους επιβάτες.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ένας κόσμος σε κίνηση!

1 Συγκεντρώνουμε λέξεις για τις μετακινήσεις: στην πόλη, στη θάλασσα, στον αέρα, μετρό, λιμάνι, αεροδρόμιο, σταθμός.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

2 Ο Κώστας μάς μίλησε για το ταξίδι του με το αεροπλάνο.

Παρατηρώ αεροσυνοδός, αεροδρόμιο

- Ποιο είναι το όμοιο μέρος; Είναι το _____
- Ποιες λέξεις κρύβονται μέσα στη λέξη αεροσυνοδός; _____ + _____

Εφαρμόζω

3 Βρίσκουμε σύνθετες λέξεις που έχουν μέσα τη λέξη «αέρ(ας)».

Σύνθετη λέξη	1ο μέρος		2ο μέρος
αεροπλάνο	αέρ(ας)	ο	πλάνο
		ο	

Πάμε διακοπές!

4 Κάθε ομάδα παρουσιάζει μια σκηνή:

- σε ένα αεροδρόμιο,
- σε ένα λιμάνι,
- σε έναν σταθμό λεωφορείων,
- σε έναν σταθμό τρένων.

- Μοιράζουμε ρόλους: παράδοση, έλεγχος αποσκευών, πιλότος, αεροσυνοδοί, τουρίστες, συγγενείς, κτλ)
- Ετοιμάζουμε ό,τι χρειάζεται: εισιτήρια, βαλίτσες, κτλ.

7 Διαφορετικά Μέσα Μεταφοράς

Όταν ταξιδεύουμε σήμερα, χρησιμοποιούμε το αυτοκίνητο, το πλοίο, το τρένο ή το αεροπλάνο. Κάποτε οι άνθρωποι ταξίδευαν με πολύ διαφορετικούς τρόπους.

A. Έλκηθρο με τάρανδους στη Λαπωνία

Στη Λαπωνία, οι Λάπωνες μετακινούνταν με τους τάρανδους προς τις περιοχές που είχε καλοκαιρία, για να βρουν τροφή. Έφτιαχναν έλκηθρα και τα έβαφαν με όμορφα χρώματα. Στα ταξίδια, οι γυναίκες και τα παιδιά έμπαιναν μέσα σε αυτά και σκεπάζονταν καλά.

B. Καραβάνι στη Σαχάρα

Στην έρημο Σαχάρα υπάρχει εδώ και 3.000 χρόνια ο ίδιος δρόμος για τις καμήλες. Τα πολύ παλιά χρόνια, στην καμπούρα τους μετέφεραν ολόκληρο σπίτι (σκηνές, εργαλεία, κουζινικά, κουβέρτες κ.ά.). Το ταξίδι γινόταν από τη μια άσση ως την άλλη, μόνο την ημέρα. Πάνω στις καμήλες υπήρχε κατάλληλη θέση που κοιμόντουσαν τα παιδιά.

ΣΑΜΠΑ ΕΞΕΝΤΙ, Πώς ταξιδεύουν τα παιδιά στον κόσμο, Διασκευή

Συμπληρώνουμε τα κενά με τις λέξεις από τα κείμενα.

A. Στη _____ μετακινούνταν με _____ προς τα μέρη που είχε καλοκαίρι για να βρουν τροφή. Έφτιαχναν _____ και τα έβαφαν με όμορφα _____.

B. Στην έρημο _____ υπάρχει εδώ και χιλιάδες χρόνια ο ίδιος _____ για τις _____. Μετέφεραν στην _____ τους ολόκληρο σπίτι. Ταξίδευαν από τη μια _____ ως την άλλη.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Παρατηρώ

Τα παιδιά **σκεπάζονταν** καλά.
Το ταξίδι **γινόταν** από τη μια άσση ως την άλλη.
Τα παιδιά **κοιμόντουσαν** πάνω στις καμήλες.

Ρήμα (εγώ)	Παρελθόν
	σκεπάζονταν
γίνομαι	γινόταν
	κοιμόντουσαν

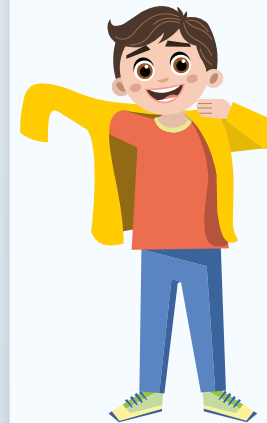
► Ποιον χρόνο δείχνουν οι προτάσεις;

α. παρελθόν (παλιά) β. παρόν (τώρα) γ. μέλλον (αργότερα)

Μαθαίνω

Τα ρήματα σε **-ομαι** (παθητική φωνή) στο παρελθόν διαρκείας κλίνονται έτσι:

εγώ	ντυνόμουν
εσύ	ντυνόσουν
αυτός-αυτή-αυτό	ντυνόταν
εμείς	ντυνόμασταν
εσείς	ντυνόσασταν
αυτοί-αυτές-αυτά	ντυνόntonταν ή ντύνονταν

Εφαρμόζω

Συμπληρώνουμε με τα ρήματα: κάθομαι | εργάζομαι | κοιμάμαι

1. Την περασμένη βδομάδα, η γιαγιά _____ μπροστά στην τηλεόραση πολλή ώρα.
2. Πέρσι, οι γονείς μου _____ από το σπίτι.
3. Όταν πηγαίναμε στην Α' τάξη, εμείς _____ πολύ νωρίς το βράδυ.

8 Τα απίθανα ταξίδια του Λάκη

Ο Λάκης ο ταρίφας
πρωί πρωί τη σύζυγο ξυπνά
με μια αγκαλιά του,
την κόρη, τη Μυρτώ
με δυο φιλιά του.

Πρώτη του κούρσα
γωνία Σόλωνος και Σίνα
τον σταματάει μια ελεφαντίνα.
- Πού πάτε, δεσποινίς μου;
- Στη Ραφήνα.

Άλλη φορά,
στην Κατεχάκη, στο μετρό,
αφήνει έναν βόα φοβερό
και παίρνει μια μέλισσα, γιαγιούλα...
για τη Βούλα.
- Τι έγινε, γιαγιάκα, τι χαμπάρια;
ρώτησε μόλις σταματήσαν στα φανάρια.

Ένα πρωί, χαράματα στην Καλογρέζα
μια αγελάδα μόλις είχε αφήσει,
πήρε μια μύγα μαθήτρια, Κινέζα,
που 'χε αργήσει.
- Είστε απ' την Κίνα; ρώτησε τη μύγα,
ταξίδι εκεί ποτέ δεν πήγα,
αλήθεια, πώς σας φαίνεται η Αθήνα;

Αντώνης Παπαθεοδούλου, Λάκης, ο ταρίφας

- 1 Απαντώ στις ερωτήσεις:
- Ποια ήταν η δουλειά του κύριου Λάκη; Τι κάνει ακριβώς;
 - Γιατί λέγεται «ταρίφας»;
 - Πώς συμπεριφέρεται στους ανθρώπους γύρω του; Βρίσκουμε παραδείγματα από το ποίημα.

- 2 α. Σωστό ή Λάθος; Βάζω .

Ο κύριος Λάκης, ο _____

	Σ	Λ
1. έχει δύο κόρες.		
2. δείχνει την αγάπη του στην οικογένειά του.		
3. είναι ευγενικός με τους πελάτες του.		
4. μιλάει με τους πελάτες, όταν σταματάει στα φανάρια.		

- 3 Συμπληρώνουμε τις παρακάτω λέξεις, για να σχηματιστεί η απάντηση της μέλισσας:

Βούλα | εγγόνια | νέκταρ | Κυψέλη

Ξεκίνησα απ' την _____,
με _____ στα φτερά μου,
πάω στη _____ για να δω
τα _____, τα γλυκά μου.

- 4 Μπορείτε να φτιάξετε ένα δικό σας ποιηματάκι, με δύο περιοχές και ένα ζωάκι!

9 Η περιπέτεια του Μέλιου

Ζούσε κάποτε στο δάσος ένα μικρό σκαθάρι, ο Μέλιος. Μια μέρα πήρε το σακίδιό του και ξεκίνησε για την άλλη μεριά του δάσους. Σαν έφτασε όμως στην άκρη του ξέφωτου, τον περίμενε μια έκπληξη. Μπροστά του απλωνόταν ένας δρόμος! Ένας δρόμος μέσα στο δάσος! Αυτοκίνητα, φορτηγά, λεωφορεία, μηχανές! Χαλασμός!

«Πώς θα περάσω απέναντι;» αναρωτήθηκε. Πήρε το βιολετί του **πατίνι**. Το τσούλησε με φόρα. Λίγο πιο κάτω όμως, έσπασε η πίσω αριστερή του ρόδα. Ανέβηκε τότε στο μπλε του **ποδήλατο**. Με ορθοπεταλιές έφτασε στην άκρη του δρόμου. Μα κανένα αυτοκίνητο δεν σταματούσε να περάσει. Κι έτσι γύρισε πίσω στο ξέφωτο. Φόρεσε τα ειδικά γαλάζια του **πατίνια** – **ρόλερ** στα έξι του πόδια. Πήρε φόρα και βρέθηκε να κατρακυλά ανάμεσα στα χόρτα.

Θυμήθηκε τότε το πράσινό του **αλεξίπτωτο**. Δέθηκε καλά καλά, στάθηκε σε ένα ψηλό σημείο, μα το αεράκι δεν ερχόταν. «Φύσα αγέρι... φύσα αγέρι», τραγούδησε ο Μέλιος... μα τίποτα. Πώς να πετάξει το πράσινο αλεξίπτωτο; Δεν απογοητεύτηκε όμως. «Θα βρω τρόπο», είπε αποφασιστικά και κοίταξε τον δρόμο λίγο θυμωμένος.

Θοδωρής Παπαϊωάννου, Απέναντι

1 Σκεφτόμαστε και συζητάμε.

- Ποιος είναι ο ήρωας; Τον ζωγραφίζουμε μέσα στην εικόνα.
- Ποιο πρόβλημα συναντά ο ήρωας;
- Αν ήσουν ο Μέλιος, με ποιο τρόπο θα περνούσες τον δρόμο με ασφάλεια;

2 Ποια από τις παρακάτω προτάσεις ταιριάζει καλύτερα στον Μέλιο;

- α. Ο Μέλιος φοβάται τα αυτοκίνητα.
- β. Ο Μέλιος εγκαταλείπει εύκολα, όταν βρίσκει δυσκολίες.
- γ. Ο Μέλιος είναι αποφασιστικός και δεν το βάζει κάτω.

3 Αντιστοιχίζουμε τις λέξεις με τη σημασία τους:

- 1. ξέφωτο
- 2. χαλασμός
- 3. ορθοπεταλιές
- 4. κατρακυλά

- α. στέκομαι όρθιος στο ποδήλατο και κάνω πετάλι
- β. στρυφογυρίζει καθώς κυλά προς τα κάτω
- γ. μέρος μέσα στο δάσος χωρίς δέντρα
- δ. μεγάλη αναστάτωση, πολύς θόρυβος

4 Συνδέω τα μέσα μεταφοράς που δοκίμασε ο Μέλιος με τις δυσκολίες...

βιολετί πατίνι	έσπασε _____
μπλε _____	_____ δεν σταματούσε
γαλάζια _____	_____
_____	το αεράκι _____

Πριν την ανάγνωση

- > Παρατηρούμε την εικόνα.
- > Ποιοι είναι οι ήρωες και τι κάνουν;
- > Πώς νιώθουν;

10 Η τελευταία βόλτα

Ο Όττο είναι ένα παλιό αυτοκινητάκι. Μας αφηγείται τις περιπέτειές του με τη Χάνα, από τότε που εκείνη ήταν νέα κοπέλα μέχρι που έκανε οικογένεια και χρησιμοποιούσε ακόμη το αυτοκινητάκι της.

Ήταν ένα παγωμένο απομεσήμερο, την ώρα που ο ήλιος πήγαινε προς τη δύση. [...] Ο Όττο και το αγόρι διάβαζαν παρέα το αγαπημένο τους κόμικς, όταν η Χάνα άνοιξε το ραδιόφωνο σε εκείνο τον παλιό ξεχασμένο σταθμό και άρχισε να σιγοτραγουδά. Η φωνή της ήταν ακόμα απαλή και γλυκιά. Και ο Όττο ένιωσε να γαληνεύει και πάλι, όπως παλιά.

Η Χάνα δεν είδε αμέσως το άλλο αυτοκίνητο που ερχόταν καταπάνω τους. Το είδε ο Όττο, όμως δεν μπόρεσε να κάνει τίποτα. Ήταν πολύ γρήγορο, πολύ δυνατό και πολύ νεότερο από εκείνον.

Ο Όττο κράτησε την ανάσα του, σφίχτηκε ολόκληρος και έγινε μια ασπίδα γύρω από το αγόρι και τη Χάνα. Κατάφερε να τους σώσει, αλλά όταν όλα τελείωσαν εκείνος ανέπνεε με μεγάλη δυσκολία. [...]

Ο Όττο είχε γερή κράση, όμως ήταν πολύ βαριά πληγωμένος. Εκείνο το τελευταίο πρωινό η Χάνα και το αγόρι το πέρασαν πλάι στον Όττο. Καθάρισαν τις πληγές του και τον δρόμισαν. Ύστερα τον χάιδεψαν, του γλυκομίλησαν και του θύμισαν ιστορίες από τα παλιά. Ο Όττο ένιωσε ευτυχία, έκλεισε τα μάτια και αποκοιμήθηκε.

Άννα Κοντολέων, Όττο

1 Επιλέγουμε τη σωστή απάντηση:

1. Ο Όττο ήταν
 - α** ήρεμος από το τραγούδι
 - β** ανήσυχος από τη φωνή της Χάνα
2. Η Χάνα
 - α** φρενάρισε απότομα.
 - β** άρχισε να δει το άλλο αυτοκίνητο.
3. Το αγόρι
 - α** δεν χτύπησε
 - β** ήταν πληγωμένο
4. Ο Όττο στο τέλος
 - α** επισκευάστηκε
 - β** έφυγε ευτυχισμένος

2 Σκεφτόμαστε και συζητάμε:

- α.** Τι κάνει κάθε ήρωας κατά τη διαδρομή με το αυτοκίνητο;
- β.** Πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να αποφύγουν το τρακάρισμα;

3 Ο Όττο και η Χάνα είχαν ζήσει πολλές περιπέτειες. Φανταστείτε μία από αυτές.

Μία μέρα ο Όττο και η Χάνα ξεκίνησαν για _____
 Στο δρόμο είδαν _____

 Η αγαπημένη τους στιγμή ήταν _____

Η Ενότητα 6 με μια ματιά!

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Τοπικά επιρρήματα - Πού;

ευθεία, μπροστά, πίσω, έξω, πάνω, κάτω, αριστερά, δεξιά, εδώ, εκεί, απέναντι

Παρελθόν διαρκείας - Παθητική φωνή

Εγώ	ερχόμεν	Εμείς	ερχόμεσταν
Εσύ	ερχόσου	Εσείς	ερχόσασταν
Αυτός-ή-ό	ερχόταν	Αυτοί -ές-ά	έρχονταν/ερχόντουσαν

Τα επιφωνήματα εκφράζουν:

χαρά: Ουάου! Ζήτω! Γιούπι!	έπαινο: Μπράβο! Εύγε!
λύπη: Αμάν! Αλίμονο! Ωχ! Ουφ!	ευχή: Μακάρι!
πόνος: Άουτς! Ποπο! Αχ!	παρακίνηση: Άντε! Αλτ! Στοπ!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

δρόμος, πεζόδρομος, περπατώ, παίρνω, περνώ, μετρό, αυτοκίνητο, ηλεκτρικό λεωφορείο, οδηγώ-οδηγός, ποδήλατο, ζώνη ασφαλείας, πλοίο, τρόλεϊ, τραμ, Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

Οικογένεια Λέξεων

- αεροπλάνο, αεροδιάδρομος, αεροδρόμιο
- δρόμος, πεζόδρομος, αυτοκινητόδρομος, χωματόδρομος

Υποκοριστικά | Μεγεθυντικά

γατάκι - γατούλα, μπαλάκι - μπαλίτσα, φιλαράκος - φιλαράκι, μικρούτσικος | γάταρος, γηπεδάρα, σπιταρόνα

Αρκτικόλεξα

Μέσα Μαζικής Μεταφοράς: **Μ.Μ.Μ.**, Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας: **Κ.Ο.Κ.**

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

Οδηγίες προσανατολισμού και μετακίνησης

➤ Ποιο είναι το μέρος - Πού βρίσκεται	➤ Ρήματα στο παρόν, στο εσύ ή εμείς
➤ Με ποιο μέσο πάμε - Ποια είναι η διαδρομή	➤ Επιρρήματα τόπου (ευθεία, δεξιά, πίσω από)
➤ Τι προσέχουμε	➤ Λέξεις που δείχνουν σειρά (πρώτα, ύστερα...)

ΕΛΕΓΧΩ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΜΟΥ!

Πώς το λέμε με μια λέξη.

1. τον δρόμο για τα ποδήλατα _____.
2. εκεί όπου παίρνουμε το αεροπλάνο: _____.
3. τη μικρή πόρτα: _____.
το μεγάλο αυτοκίνητο: _____.

Συμπληρώνω με τοπικά επιρρήματα.

4. Εγώ μένω _____ στο σχολείο και η Ελπίδα _____ από το γήπεδο.
5. Επειδή βρέχει η Ίνα είναι _____ στο σπίτι όλη μέρα.

Συμπληρώνω με τα ρήματα «παίρνω» ή «περνώ»

6. Όταν _____ απέναντι, κοιτάζω δεξιά κι αριστερά.
7. Για να πάμε στο σχολείο _____ το λεωφορείο.

Βρίσκω τη λέξη.

8. Μέσα στο αυτοκίνητο φορώ _____.
9. Περνώ τον δρόμο από τη _____.

Συμπληρώνω με τα επιφωνήματα που ταιριάζουν.

10. _____ να σταματήσει ο πόλεμος!
11. _____! Πάλι άργησα με το παιχνίδι. Ποιος ακούει τη μαμά!

Γράφω την πρόταση στο παρελθόν διαρκείας.

Η μαμά σηκώνεται νωρίς το πρωί γιατί εργάζεται μακριά από το σπίτι. Πέρσι όλη τη χρονιά η μαμά (12) _____ νωρίς το πρωί γιατί (13) _____ μακριά από το σπίτι.

Συμπληρώνω σωστά και τονίζω.

14. λε__φορ__ο, τρόλ__, μετρ__, πλ__ο, αερ__πλάν__,
15. εργάζομ__, χτεν__ζ__μαι, κατ__θύνομαι, βιάζ__μαι

Μετρώ όλα τα σωστά:

Τα πήγα:

ξαναδιαβάζω (έως 6)	μέτρια (4-7)	πολύ καλά (8-11)	άριστα (12-15)
---------------------	--------------	------------------	----------------

Μαθαίνουμε για τα βιβλία.
Πώς γράφεται ένα βιβλίο;
Μπορούμε και εμείς να φτιάξουμε
ένα βιβλίο;

Μέσα σε τόσα βιβλία
δεν ξέρω τι να διαλέξω...

Ο δάσκαλος είπε
να διαλέξουμε όποιο
μας αρέσει.

Ωραία η σχολική
βιβλιοθήκη μας!

Πόσοι άνθρωποι
δουλεύουν για να
γίνει ένα βιβλίο;

Σίγουρα πολλοί.
Δεν είναι καθόλου
εύκολο.

1 Μια συγγραφέας στην τάξη μας

Παιδιά μου, σήμερα είναι μια ξεχωριστή μέρα για την τάξη μας. Υποδεχόμαστε τη γνωστή συγγραφέα παιδικών ιστοριών που θα μας μιλήσει για τον θαυμαστό κόσμο των βιβλίων.

Καλημέρα, παιδιά, πόσο χαίρομαι που είμαι σήμερα εδώ! Μπορείτε να με λέτε Ελένη.

Ούμα

Κυρία Ελένη, μπορείτε να **μας** εξηγήσετε πώς φτιάχνεται ένα βιβλίο;

Συγγραφέας Η αρχή είναι η **ιδέα**.

Η ιδέα μεγαλώνει με τη **φαντασία** μας, που είναι πολύ ωραία συνήθεια! Φτιάχνεις τον κόσμο όμορφο και δημιουργείς **ήρωες** για να σου κάνουν παρέα και να παίζεις με το μυαλό σου. Μετά βρίσκεις **τις λέξεις** για να πεις αυτά που σκέφτεσαι. Το πρώτο **κείμενο** συνήθως είναι γεμάτο λάθη... Το διαβάζουμε πολλές φορές για να το βελτιώσουμε και να μας αρέσει.

Πώς λέγεται αυτός που φτιάχνει τις εικόνες του βιβλίου;

Λέγεται **εικονογράφος** και είναι καλλιτέχνης. **Πλάθει** εικόνες από τις λέξεις που διάβασε. Οι εικόνες ζωντανεύουν την ιστορία. Υπάρχουν και βιβλία που έχουν μόνο εικόνες!

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω

	Σ	Λ
1. Η συγγραφέας παρουσιάζει το νέο της βιβλίο.		
2. Η αρχή για να γράψεις ένα βιβλίο είναι η ιδέα.		
3. Ένας ή μια εικονογράφος φτιάχνει τις εικόνες του βιβλίου.		
4. Με τη φαντασία δημιουργούνται οι ήρωες.		
5. Τα βιβλία έχουν πάντα λόγια και εικόνες..		

2 Στο σχολικό λεξικό βρίσκουμε:

- τι σημαίνουν οι λέξεις:
η **ιδέα** _____
η **φαντασία** _____
- μια λέξη που έχει παρόμοια σημασία:
ο / η **συγγραφέας** _____

3 Πώς γράφεται ένα βιβλίο.

Στην αρχή είναι η _____ που μεγαλώνει με τη _____ . Έπειτα δημιουργείς _____ για να σου κάνουν _____ . Μετά βρίσκεις τις _____ και γράφεις το _____ .

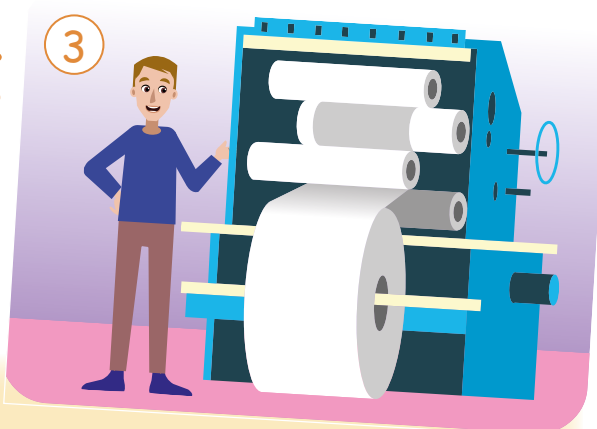

2 Μια συγγραφέας στην τάξη μας (συνέχεια)

Και πόσο καιρό κάνει για να ολοκληρωθεί ένα βιβλίο;

Πολύ καιρό, θέλει μεγάλη υπομονή! Ο ρόλος του **εκδότη** είναι πολύ σημαντικός. Με τους ειδικούς τεχνικούς δίνει στο βιβλίο σχήμα και μορφή, ώστε να είναι όμορφο. Τέλος, το βιβλίο πηγαίνει στο **τυπογραφείο**, όπου τυπώνεται και δένεται.

4

Πώς φτάνουν τα βιβλία στα **βιβλιοπωλεία**;

Όταν το βιβλίο είναι έτοιμο, ο εκδότης το παρουσιάζει στον κόσμο και το στέλνει στα βιβλιοπωλεία, όπου μπορούμε να το αγοράσουμε. Το δίνει και στις **βιβλιοθήκες** για να το δανειστούμε.

Ποιο είναι το αγαπημένο σας βιβλίο;

Όταν ήμουν σαν κι εσάς, μ' άρεσε πολύ ο «Τρελαντώνης», της Πηνελόπης Δέλτα. Εσάς, ποια είναι τα αγαπημένα σας βιβλία;

4 Επιλέγουμε την κατάλληλη λέξη για να συμπληρώσουμε την πρόταση.

1. Ένα βιβλίο για να ολοκληρωθεί χρειάζεται _____.

α ταχύτητα **β** υπομονή

2. Ο εκδότης κάνει το βιβλίο...

α ενδιαφέρον **β** όμορφο

3. Όταν το βιβλίο είναι έτοιμο, _____ στον κόσμο πριν πάει στα βιβλιοπωλεία.

α μοιράζεται **β** παρουσιάζεται

3 Παρουσιάζουμε τα αγαπημένα μας βιβλία

Σήμερα θα διαβάσουμε ένα μικρό μέρος από τα αγαπημένα σας βιβλία. Σηκώνουμε το χέρι και τηρούμε τη σειρά μας.

Θα σας διαβάσω ένα απόσπασμα από το βιβλίο «**Η γυναίκα του γίγαντα**» που έγραψε η Μαρία Ρουσάκη.

«Μια φορά κι έναν καιρό ζούσε ένα ζευγάρι γιγάντων, πολύ αγαπημένο. Έλα όμως που ο γίγαντας δεν ήταν της παρέας. Δεν δεχόταν επισκέπτες στο τεράστιο σπίτι τους. Κι η γυναίκα του έμενε μόνη.

[...] Μια μέρα, καθώς ξεσκόνιζε το πελώριο σπίτι στη μέση της μικρής πόλης, βρήκε κάτι που της κίνησε την περιέργεια. Το άγγιξε, το σήκωσε και μαγεύτηκε. Όχι, δεν ήταν το μήλο της κακιάς μάγισσας. Ούτε ένα μαγικό χαλί. Ούτε ένα μαγικό ραβδί.

Ήταν ένα βιβλίο! Μέσα στο βιβλίο υπήρχαν αμέτρητες συνταγές για του κόσμου τις λιχουδιές. Για φαγητά νόστιμα και απολαυστικά. Από εκείνη τη στιγμή η γυναίκα του γίγαντα έγινε φοβερή μαγείρισσα. Κάποια μέρα...»

Θα ήθελες να προτείνεις να διαβάσουν αυτό το βιβλίο και τα άλλα παιδιά;

Ναι, γιατί είναι έξυπνο, διασκεδαστικό και διαβάζεται εύκολα. Είναι ωραίο να διαβάζουμε ιστορίες με φαντασία!

1 Απαντάμε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι βρήκε η γυναίκα του γίγαντα στο σπίτι τους;
- Τι μπορεί να έγινε στη συνέχεια;
- Δίνουμε έναν τίτλο στο βιβλίο που βρήκε η γυναίκα του γίγαντα.

Εγώ θα σας διαβάσω το αγαπημένο μου απόσπασμα από το βιβλίο «Όταν ο Βιβλιοπόντικας συνάντησε την Τίτα Γραβιέρα» του Βαγγέλη Ηλιόπουλου.

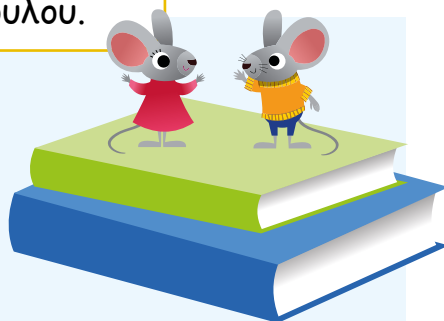
«Ο Βιβλιοπόντικας ζούσε στην τάξη και έκανε τον βοηθό της δασκάλας. Περνούσε υπέροχα τρώγοντας βιβλία, ώσπου ένα βράδυ συνάντησε μια πανέμορφη ποντικίνα την Τίτα Γραβιέρα. Αποφάσισε να ψάξει να βρει μια δουλειά σχετική με τα βιβλία...

Στην αρχή δούλεψε σε ένα βιβλιοπωλείο. Έκανε τον βιβλιοστάτη σε ένα ράφι που είχε χοντρά βιβλία και όλο έπεφταν. Σύντομα κουράστηκε και είπε:

- Τι σκληρή που είναι η ζωή! Άλλο δεν μπορώ το μαρτύριο αυτό! Μετά τον προσέλαβε ένας βιβλιόφιλος, που τον ήθελε για σελιδοδείκτη.»

Τι σου άρεσε περισσότερο στο βιβλίο;

Μου άρεσε που η Τίτα Γραβιέρα αγάπησε τον Βιβλιοπόντικα.

2 Διαβάζουμε τις προτάσεις:

- «Ο Βιβλιοπόντικας... περνούσε υπέροχα τρώγοντας βιβλία».
- «Ο Πέτρος καταβροχθίζει τα βιβλία. Διαβάζει δύο βιβλία κάθε βδομάδα!»
- Τι σημαίνει κάθε μία; Συζητάμε τις διαφορές τους.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Λεξιλόγιο της δημιουργίας του βιβλίου

Πρόσωπα	Πράξεις/ενέργειες
ο, η συγγραφέας	γράφω
ο, η λογοτέχνης	διορθώνω
ο ποιητής, η ποιήτρια	σχεδιάζω
ο, η εικονογράφος	εικονογραφώ
ο εκδότης, η εκδότρια	εκδίδω
ο τυπογράφος	τυπώνω
	παρουσιάζω

1 Γράφω τρεις προτάσεις για τη δημιουργία του βιβλίου.

2 Γράφω τι σημαίνουν οι λέξεις αυτές με δικά μου λόγια.

α. βιβλιόφιλος: _____

β. σελιδοδείκτης: _____

2. Σύνθετες λέξεις

Θυμάμαι

➤ Οι λέξεις που έχουν μέσα τους άλλες λέξεις λέγονται σύνθετες.

3 Βρίσκουμε τις λέξεις που κρύβονται μέσα στη σύνθετη λέξη:

Λέξη	1η λέξη	2η λέξη
βιβλιοπωλείο	βιβλίο	πωλώ (<πουλάω) + είο (=τόπος)
βιβλιοπόντικας		
βιβλιόφιλος		
σελιδοδείκτης		

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Παρατηρώ

Στο κείμενο «Μια συγγραφέας στην τάξη μας» διαβάσαμε:

θα **μας** μιλήσει... | θα **σας** εξηγήσω... | Μπορείτε να **με** λέτε Ελένη.
 θα μιλήσει σε **εμάς** | θα εξηγήσω σε **εσάς** | να λέτε **εμένα** Ελένη

Μαθαίνω

➤ Οι χρωματισμένες λέξεις λέγονται **προσωπικές αντωνυμίες** γιατί δείχνουν ένα πρόσωπο.

πρόσωπο	δυνατός... τύπος	αδύνατος... τύπος
εγώ	εμένα	μου, με
εσύ	εσένα	σου, σε
αυτός / αυτή / αυτό	αυτού, αυτής αυτόν / αυτή / αυτό	του / της τον / τη / το
εμείς	εμάς	μας
εσείς	εσάς	σας
αυτοί / αυτές / αυτά	αυτών αυτούς / αυτές / αυτά	τους τους / τις-τες / τα

Εφαρμόζω

Συμπληρώνω τους αδύνατους τύπους και διαβάζω:

1. - Εμένα _____ λένε Ούμα.
Εσένα, πώς _____ λένε;
- _____ λένε Τσιαχάο.
- _____ δίνω το μολύβι μου.
- Ευχαριστώ!
2. - Μαμά, διψάμε!
- Να _____ δώσω λίγο νερό;
- Όχι, _____ παρακαλούμε
να _____ βάλεις ένα ποτήρι
χυμό!

➤ τους, της του

1. Μιλώ με τους φίλους μου στο τηλέφωνο → _____ μιλώ στο τηλέφωνο.
2. Έδωσα στην αδερφή μου το βιβλίο, αλλά αυτή το δάνεισε στον φίλο της. → _____ έδωσα το βιβλίο, αλλά αυτή _____ το δάνεισε.

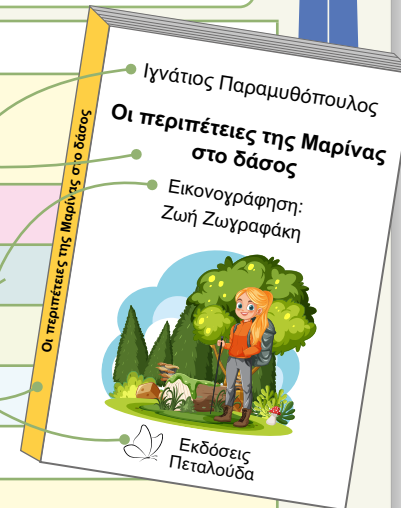
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ Πώς παρουσιάζουμε ένα βιβλίο

3 βήματα:

- 1ο **Εξώφυλλο** (τίτλος, συγγραφέας, εκδόσεις, εικονογράφηση, σελίδες)
- 2ο **Περιεχόμενο**: Οι ήρωες. Η αρχή - η εξέλιξη - το τέλος και λίγα λόγια.
- 3ο **Τι μας άρεσε περισσότερο**. Ζωγραφίζουμε μια σκηνή ή έναν ήρωα.

Έχω ετοιμάσει μια παρουσίαση για το αγαπημένο μου βιβλίο.
Μπορείτε Θα με βοηθήσετε να τη συμπληρώσω;

Εξώφυλλο	
Τίτλος	Οι περιπέτειες ...
Συγγραφέας	Ιγνάτιος ...
Εικονογράφηση	...
Εκδόσεις	...
Σελίδες	39
Περιεχόμενο	
Οι ήρωες	Μαρίνα, Φούσκας, Νεφέλη, Τζινξ
Αρχή της ιστορίας	Η Μαρίνα και οι φίλοι της ξεκίνησαν να βρουν τον κρυμμένο θησαυρό στο δάσος.
Μέση (η εξέλιξη)	Συνάντησαν πολλά εμπόδια στον δρόμο τους. Ο Φούσκας, άναβε φωτιές. Ο άνεμος σκόρπισε τη νεραϊδόσκονη της Νεφέλης. Ο Τζινξ, ο σκίουρος, έπεσε σε μια μεγάλη τρύπα.
Τέλος	Οι φίλοι έσωσαν τον Τζινξ. Η Μαρίνα ανακάλυψε ένα μοναδικό θησαυρό...
Η άποψή μου	
Τι μου άρεσε	Η Μαρίνα, η Νεφέλη και ο Φούσκας κατάφεραν να σώσουν τον Τζινξ.
Ζωγραφίζω μια σκηνή ή έναν ήρωα	

Πριν την ανάγνωση

- Κοιτάζουμε το σαλόνι της Ενότητας (σελ. 36-37). Πού βρίσκονται τα παιδιά; Τι κάνουν και πώς νιώθουν; Περιγράφουμε τον χώρο.

4 Ξενάγηση στη βιβλιοθήκη του σχολείου μας

«Σήμερα θα γνωρίσουμε την **ολοκαίνουρια βιβλιοθήκη** του σχολείου μας. Διαβάζουμε την πινακίδα στην πόρτα και μαθαίνουμε για τη **λειτουργία** της.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ-ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟ

Η βιβλιοθήκη λειτουργεί καθημερινά
 1ο διάλειμμα: Α και Β τάξεις
 2ο διάλειμμα: Γ και Δ τάξεις
 3ο διάλειμμα: Ε και ΣΤ τάξεις

Στα **ράφια** της βλέπουμε μεγάλη **ποικιλία βιβλίων**: μεγάλα, μικρά, καινούρια, παλιά, με **εικόνες** και χωρίς. Μπορούμε να τα διαβάσουμε ή απλώς να τα ξεφυλλίσουμε. Με κάποια θα γελάσουμε και με άλλα θα ταξιδέψουμε και θα ονειρευτούμε.

Τα βιβλία είναι χωρισμένα σε **ομάδες** για να μπορούμε να επιλέγουμε πιο εύκολα: «**ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**», «**ΚΟΜΙΚΣ**», «**ΒΙΒΛΙΑ ΓΝΩΣΕΩΝ**», «**ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΖΩΑ**».

Στα μακρόστενα, ξύλινα **τραπέζια** με τις χαμηλές **καρέκλες** θα εργαζόμαστε όλοι μαζί, θα ακούμε παραμύθια και θα ζωγραφίζουμε τις αγαπημένες μας σκηνές. Θα γινόμαστε οι ήρωες και θα επισκεπτόμαστε μακρινές **πολιτείες** με τη **φαντασία** μας.

Η βιβλιοθήκη μας είναι ένας υπέροχος κόσμος γεμάτος γνώση, μυστήριο, φαντασία και περιπέτεια, που μας καλεί να τον ανακαλύψουμε!

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω **Στη βιβλιοθήκη:**

1. Όλα τα βιβλία είναι με εικόνες.	☐	☐
2. Τα παιδιά πηγαίνουν κάθε Παρασκευή.	☐	☐
3. Οι κατηγορίες των βιβλίων βοηθούν στην επιλογή.	☐	☐
4. Διαβάζοντας ένα βιβλίο ταξιδεύεις με την φαντασία σου.	☐	☐
5. Δεν επιτρέπεται να ζωγραφίζουν τα παιδιά.	☐	☐

5 Χαριστική βιβλιοθήκη**1** Προτού ακούσουμε την ιστορία, συζητάμε τι μπορεί να σημαίνει «χαριστική βιβλιοθήκη».**2** Βάζουμε σε χρονική σειρά τα γεγονότα.

1. Στην ιστορία με τον αρκούδο φαντάστηκε ότι έγινε φίλος μαζί του.
2. Ο Σοφοκλής πηγαίνει με τον μπαμπά του στη Βιβλιοθήκη.
3. Ο Σοφοκλής επιστρέφει το βιβλίο αλλά κρατάει τις όμορφες εμπειρίες.
4. Μαθαίνει δύσκολες λέξεις για να τις λείει...

3 Αφού ακούσουμε δεύτερη φορά την ιστορία, βρίσκουμε τι έκανε ο Σοφοκλής:

1. διάβασε
2. έκανε
3. ανακάλυπτε
4. κράτησε

- a. μυστήρια και μυστικά
- β. τις περιλήψεις
- γ. πολλούς φίλους
- δ. τη χαρά

4 Τελικά, γιατί το αγόρι ονόμασε τη βιβλιοθήκη «χαριστική βιβλιοθήκη»; Λέμε την άποψή μας.

6 Παράξενες βιβλιοθήκες: Το ταξίδι των βιβλίων

Το ήξερες ότι τα βιβλία ταξιδεύουν;

Πώς;

Με ποδήλατα, βαλίτσες, βάρκες, φορτηγά, ακόμα και με καμήλες!

Οι κινητές βιβλιοθήκες υπάρχουν από παλιά, για να μπορούν να φτάνουν τα βιβλία στα πιο **απομονωμένα μέρη του κόσμου**.

Στο νησί της Σύρου, περπατώντας στον δρόμο για τη θάλασσα ή την παιδική χαρά, βρίσκουμε όμορφα **ζωγραφισμένα κουτιά**, γεμάτα πολλά βιβλία. Είναι μικρές βιβλιοθήκες, ελεύθερες για όλους!

Τα «**Βιβλία σε ρόδες**» ταξιδεύουν σε όλη την Ελλάδα. Φτάνουν στο σχολείο μέσα σε μια βαλίτσα με ρόδες και παραμένουν στην τάξη για 4 εβδομάδες. Πηγαίνουν στα σχολεία και τα παιδιά μπορούν να τα ξεφυλλίσουν, να τα δανειστούν και να τα ακούσουν.

Οι καμήλες αγαπούν πολύ να μεταφέρουν βιβλία για τα παιδιά που ζουν σε **απομονωμένα χωριά στην έρημο**, σε χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Χαμηλώνουν την καμπούρα τους, για να διαλέξουν τα παιδιά τα βιβλία που θέλουν.

Μια βάρκα γίνεται βιβλιοθήκη για τα παιδιά που ζουν στα **απομακρυσμένα νησιά** της Νορβηγίας. Η **βιβλιοθήκη βάρκα** με τα 6.000 βιβλία της προσφέρει στα παιδιά την ευκαιρία να δανειστούν βιβλία και να συμμετέχουν σε πολλές δράσεις.

Πηγή: <https://www.vivliaserodes.gr/ti-einai-ta-vivlia-se-rodas/>

<https://enallaktikidrasi.com/2019/12/5-prwtotipes-kinites-vivliothikes-allazoun-zei-paidiwn/>

- Τι προσφέρουν οι κινητές βιβλιοθήκες;
- Πού πιστεύετε ότι είναι περισσότερο χρήσιμες;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Βιβλιοθήκες

Η λέξη βιβλιοθήκη έχει πολλές σημασίες:

- α** έπιπλο → Έχω μια μικρή **βιβλιοθήκη** στο γραφείο μου.
- β** χώρος στο σχολείο → Η **βιβλιοθήκη** του σχολείου μας είναι ευχάριστη.
- γ** κτίριο → Επισκεφτήκαμε τη **βιβλιοθήκη** της πόλης μας.

1 Αντιστοιχίζουμε σωστά:

1. Η νέα Εθνική Βιβλιοθήκη είναι εντυπωσιακή.
2. Μας έφεραν έναν υπολογιστή για τη βιβλιοθήκη του σχολείου μας.
3. Η μαμά κι ο μπαμπάς συναρμολόγησαν τη βιβλιοθήκη για το σαλόνι μας.

- α.** χώρος/ αίθουσα
- β.** έπιπλο
- γ.** κτίριο

2 Εξηγούμε τι σημαίνει:

1. **πλούσια βιβλιοθήκη** → η βιβλιοθήκη που έχει _____
2. **κινητή βιβλιοθήκη** → _____
3. **δανειστική βιβλιοθήκη** → _____

- **Απομονωμένα μέρη του κόσμου**
- Τα **απομακρυσμένα νησιά** είναι κοντά ή μακριά από τη στεριά; Τι κοινό έχουν αυτές οι φράσεις; Βρίσκουμε στο λεξικό α-β-γ δημοτικού τη λέξη **απομακρύνω** και τη διαβάζουμε δυνατά. Ποια λέξη της ίδιας οικογένειας βρίσκουμε στο λεξικό;

3 Πώς θα ήταν μια μαγική βιβλιοθήκη;

Αν ήμουν μάγος, η βιβλιοθήκη του σχολείου μας θα ήθελα να μοιάζει με _____.

Θα ήθελα να έχει _____.

Το όνομά της θα ήταν _____.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ουσιαστικά θηλυκά σε -α

Παρατηρώ

- Μία **σελίδα** του βιβλίου μου έχει σκιστεί λίγο.
- Θέλεις να κολλήσουμε αυτή **τη σελίδα**;
- Ναι, γιατί ο αριθμός **της σελίδας** δεν φαίνεται καλά...
- Οι άλλες **σελίδες** είναι εντάξει;
- Κοιτάζω τώρα όλες **τις σελίδες**.
- Δες αν οι αριθμοί **των σελίδων** φαίνονται σωστά.
- Ποια λέξη αλλάζει μορφή; _____

Συμπληρώνω:

	Ενικός	Πληθυντικός
Ονομαστική	η σελίδα	οι σελίδες
Αιτιατική	τη σελίδ__	τις σελίδες
Γενική	της _____ ας	των _____

____ σελίδα ____ σελίδα ____ σελίδας
 ____ σελίδες ____ σελίδες των _____

- **Το ίδιο σχηματίζονται:** νεράιδα, παγίδα, η πατρίδα, η αγελάδα, η μητέρα, η εικόνα, η δασκάλα κ.λπ.

Παρατηρώ

- Η **ιστορία** του βιβλίου που διάβασα μου άρεσε πολύ.
- Μπορείς να μου πεις **την ιστορία** του;
- Θέλεις να μάθεις και το τέλος **της ιστορίας**;
- Καλύτερα όχι. Μ' αρέσει να μαθαίνω για τους ήρωες **των ιστοριών**.
- Οι **ιστορίες** με ηρωίδες είναι οι αγαπημένες μου...
- Ακούω λοιπόν **τις ιστορίες** που σου άρεσαν περισσότερο.

- Ποια λέξη αλλάζει μορφή; _____

Συμπληρώνω:

	Ενικός	Πληθυντικός
Ονομαστική	η ιστορία	οι _____
Αιτιατική	την _____	τις _____
Γενική	της _____	των _____

____ ιστορίας ____ ιστορίες των ιστορι_____

Τα θηλυκα ουσιαστικά σε **-α** που έχουν φωνήεν [ι, ε] πριν την κατάληξη, όπως η ιστορ**ία**, η φαντασί**α**, η περιπέτ**ει**α **κατεβάζουν τον τόνο** στη **γενική πληθυντικού**: των ιστορι**ών**, των λειτουργ**ι**ών, των περιπετε**ι**ών κ.λπ.

Εφαρμόζω

Συμπληρώνουμε και προσέχουμε τη θέση του τόνου.

- Δανείστηκα από τη βιβλιοθήκη ένα βιβλίο με όμορφες _____ (**εικόνα**).
- Οι φανταστικοί ήρωες των _____ (**ιστορία**) με ενθουσιάζουν.
- Οι _____ (**καρέκλα**) της _____ (**αίθουσα**) είναι ξύλινες.
- Η Ούμα διαβάζει το βιβλίο «Η πριγκίπισσα των επτά _____» (**θάλασσα**).

7 Η φωλιά των βιβλίων

Ήταν κάποτε ένα κορίτσι που το έλεγαν Νουρ και ζούσε στη Δαμασκό, «τη μοσχομυριστή πόλη» όπως την περιέγραφαν όσοι την αγαπούσαν. Περιβόλια με βερικοκιές και κερασιές έτρεχαν γύρω γύρω σε όλη την πόλη. Ένα ευωδιαστό άρωμα τριαντάφυλλου ξεχυνόταν στους δρόμους της.

Όμως μια μέρα, η πόλη άρχισε να χάνει το άρωμά της, γιατί ο πόλεμος, με τα βρομερά του τανκς και τα θορυβώδη όπλα του, εμφανίστηκε στις πύλες της.

Πιο πολύ απ' όλους στον κόσμο, μετά τη μαμά και τον μπαμπά της, η Νουρ αγαπούσε τον ξάδερφό της τον Αμίρ. Όταν τελείωναν το διάβασμα για το σχολείο, η Νουρ και ο Αμίρ σκαρφάλωναν σε δέντρα, έπαιζαν κρυφτό και πηδούσαν πάνω από νερόλακκους. Τους άρεσε πολύ να διαβάζουν ιστορίες περιπέτειας με ντετέκτιβ. Λαχταρούσαν να ανακαλύπτουν κι αυτοί θησαυρούς και να λύνουν μυστήρια, όπως οι ήρωες στα βιβλία.

Σχεδίαζαν μάλιστα να έχουν τη δική τους μυστική εταιρεία, μόνο για τους φίλους τους.

Όταν ο πόλεμος φτάνει στην πόλη τους, τα σχέδια της Νουρ και του Αμίρ για μια μυστική εταιρεία ναυαγούν. Η Δαμασκό βομβαρδίζεται και οι δρόμοι θύμιζαν ανοιχτές αποσκευές. Ο Αμίρ αρχίζει να μαζεύει τα βιβλία που βρίσκει στα χαλάσματα και η Νουρ προτείνει να φτιάξουν μια μυστική βιβλιοθήκη.

Θα μπορέσουν άραγε τα παιδιά να βρουν ένα μυστικό να μοιραστούν κι έναν νέο σκοπό που θα τα ενώσει και θα τα κάνει να αντέξουν τη βαρβαρότητα του πολέμου;

Ταρνόφσκα Γουάφα, *Η μυστική βιβλιοθήκη της Νουρ*

1. Παρατηρούμε τον χάρτη. Ποια είναι η πόλη της ιστορίας μας; Πώς την αποκαλούσαν και γιατί;
2. Ποιοι είναι οι ήρωες; Τι κάνουν;
3. Όταν έρχεται ο πόλεμος, πώς αλλάζει η ζωή τους; Τι σκέφτηκαν να κάνουν;
4. Φανταζόμαστε τη «μυστική βιβλιοθήκη». Πού θα ήταν και πώς θα λειτουργούσε;

Με τι έμοιαζαν οι στοίβες με τα βιβλία από το πάτωμα ως το ταβάνι;

8 Η μέλισσα των βιβλίων

Στους λόφους της Σικελίας, στην Ιταλία, είναι μεσημέρι. Επικρατεί απόλυτη ησυχία. Ακούγεται μόνο το Τζιτζιτζι των τζιτζικιών.

Όμως αν τεντώσουμε προσεκτικά τ' αφτιά, διακρίνουμε ένα βουητό που έρχεται από πολύ μακριά και πλησιάζει... ΒZZZZZZZZZZZZ! Μια μέλισσα; Μα όχι! Είναι η βιβλιοθήκη του Οράτιου.

Ο Οράτιος, που παλιά ήταν δάσκαλος, αγόρασε αυτό το παλιό φορτηγάκι από έναν μανάβη. Ήταν σε κακή κατάσταση, όμως ο Οράτιος το έβαψε και του έβαλε μερικά ράφια.

Έπειτα άρχισε να χτυπάει τις πόρτες των γειτόνων για να πάρει βιβλία που δεν διάβαζαν πια. Κι έτσι έγινε η ΠΡΩΤΗ ΤΡΙΚΥΚΛΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ του πλανήτη!

Αποστολή του είναι να φέρει βιβλία σε όσους ζουν απομονωμένοι. Στον γερο-συνταγματάρχη που θέλει να μάθει να καλλιεργεί ντομάτες, στην ανθοπώλισσα που διαβάζει ιστορίες στην άρρωστη μαμά της, στους μαθητές που τρελαίνονται για περιπέτειες με κύκλωτες και θαλάσσια τέρατα!

Κάθε Παρασκευή ο Οράτιος ξεκινά τη μεγάλη του βόλτα στα χωριά. «Άπε», μέλισσα δηλαδή, έτσι ονομάζουν οι Ιταλοί αυτό το παράξενο τρίκυκλο! Ο Οράτιος σταματάει στα χωριά και χτυπάει το καμπανάκι του: ΝΤΙΝΓΚ, ΝΤΙΝΓΚ, ΝΤΙΝΓΚ!

Άνθρωποι έρχονται από παντού, φέρνουν τα βιβλία που δανείστηκαν την τελευταία φορά και διαλέγουν καινούρια. Μια μέρα όμως, ο Οράτιος δεν πρόσεξε καλά πού πάκκαρε το φορτηγάκι του...

Κάλι Νταβίντε, Πελόν Σεμπαστιέν, *Η βιβλιοθήκη του Οράτιου*

1. Ποιος είναι ο Οράτιος και πού ζει;
2. Τι έχει κατασκευάσει και τι κάνει με αυτό; Πώς βοηθάει τους ανθρώπους;
3. Πώς κατασκεύασε την κινητή βιβλιοθήκη του ο Οράτιος;

9 Το μυστήριο βιβλίο

Μια φορά κι έναν καιρό, υπήρχε μια βιβλιοθήκη μεγάλη και τρανή με μακρούλα τραπέζια ανάγνωσης και πανύψηλα ράφια. Σε όλα τα σημεία υπήρχαν ταμπελίτσες, όπως «Μαγειρική», «Αστρολογία», «Ζωολογία» κ.λπ. που πληροφορούσαν τον κόσμο για το περιεχόμενο των βιβλίων της.

Κάπου εκεί βρισκόταν **καταχωνιασμένο** και ένα βιβλίο που δεν είχε διαβαστεί ποτέ του, πράγμα που το είχε τιμή του και καμάρι του. Κάθε μέρα που περνούσε, ζούσε με την αγωνία μην τυχόν και το διαλέξει κάποιος και το πάρει στο σπίτι του.

Οι μέρες που η βιβλιοθηκονόμος, η κυρία Αμαλία, ξεσκόνιζε με το μεγάλο πολύχρωμο φτερό, ήταν οι χειρότερές του, μιας και φοβόταν μήπως το ανακαλύψει και το βάλει σε καμιά **περίοπτη θέση** και κινδυνέψει να φύγει για μέρη μακρινά.

Πολλές φορές, μέσα στις ατελείωτες ώρες ακινησίας σκεφτόταν πώς θα ήταν άραγε αν έφευγε κι αυτό για λίγο από τη βιβλιοθήκη. Όμως μόλις αντίκριζε κάποιο άλλο βιβλίο να επιστρέφει πίσω στο ράφι λίγο τλαιπωρημένο, λίγο σκισμένο ή ακόμα και λίγο βρεγμένο, ανατρίχιαζε στην ιδέα πως μπορούσε να πάθει και αυτό το ίδιο και μονολογούσε: «Όχι! Όχι! Όχι σε μένα, όχι!»

Γιατί ο πραγματικός του φόβος ήταν μήπως φθαρεί και χαλάσει. Ήθελε να μείνει για πάντα καινούριο και καθαρό, νέο και ωραίο.

Κάποια μέρα ήρθε στη βιβλιοθήκη ένα ψηλόλιγνο αγόρι με πράσινα γυαλιά, που κουβαλούσε στην πλάτη του μια μεγάλη δερμάτινη τσάντα. Έφαχνε το συγκεκριμένο βιβλίο εδώ και καιρό. Το βιβλίο που δεν ήθελε να διαβαστεί ένιωθε ένα άγγιγμα. Φοβερό! Το έπιασε στα χέρια της η κυρία Αμαλία!

«Όχι, όχι, όχι!» φώναξε ξανά και ξανά σπαρταρώντας σαν το ψάρι. Μάταια όμως, γιατί το κρατούσε πια το παιδί με τα πράσινα γυαλιά.

Βασιλική Κάργα, Το βιβλίο που δεν ήθελε να διαβαστεί

1. Ποιοι είναι οι ήρωες της ιστορίας μας; Πού βρίσκονται; ήρωες: _____ τόπος: _____
2. Τι κάνει ο καθένας, όπως διαβάζουμε στο κείμενο; _____
3. Παρατηρούμε την εικόνα και την περιγράφουμε.
 - α. Ποιες πληροφορίες μας δίνει η εικόνα; _____
 - β. Πώς μπορεί να άλλαξε η ζωή του βιβλίου όταν το δανείστηκε το αγόρι με τη μεγάλη τσάντα; _____

1 Κυκλώνουμε τη σωστή σημασία:

1. «Το καταχωνιασμένο βιβλίο»:
 - α βρίσκεται σε χωριστή θέση.
 - β είναι κρυμμένο καλά.
2. «Το βιβλίο φοβόταν μήπως το βάλουν σε περίοπτη θέση»:
 - α κοντά σε ένα περίπτερο.
 - β σε σημείο που να το βλέπουν όλοι.

2 Απαντάμε στις ερωτήσεις:

1. Το βιβλίο βρίσκεται πια στα χέρια του αγοριού. Τι να σκέφτεται άραγε το βιβλίο;
2. Τι μπορεί να άλλαξε στη ζωή του βιβλίου από τη στιγμή που το δανείστηκε το παιδί με τα πράσινα γυαλιά;

Η Ενότητα 7 με μια ματιά!

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Θηλυκά ουσιαστικά σε -α:

Ενικός Αριθμός

Πληθυντικός Αριθμός

Ονομαστική	η ιδέα	η εικόνα	οι ιδέες
Αιτιατική	την ιδέα	την εικόνα	τις ιδέες
Γενική	της ιδέας	της εικόνας	των ιδεών

Αδύνατοι... τύποι

Έδωσε σε **εμένα** - **Μου** έδωσε
 Ρώτησα **τον Φίλιππο** - **Τον** ρώτησα
 Κάλεσα **τους φίλους** μου - **Τους** κάλεσα

Φαντάσου **την εικόνα** -
 Φαντάσου **την**
 Πότισε **τα λουλούδια** - Πότισέ **τα**
 Διάβασε **το βιβλίο** - Διάβασέ **το**

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Το Λεξιλόγιο του βιβλίου

συγγραφέας, λογοτέχνης, ιδέα, φαντασία, εικόνα - εικονογράφος - εικονογράφηση, εκδότης, τυπογράφος, σελιδοδείκτης, δανείζομαι, διαβάζω, ξεφυλλίζω, αναγνώστης

Οικογένεια Λέξεων

- βιβλίο-βιβλιάρaki, βιβλιοθήκη, βιβλιοθηκάριος, βιβλιοπαρουσίαση, βιβλιοπωλείο, βιβλιοπώλης, βιβλιοφάχος, βιβλιόφιλος
- γράφω, συγγραφέας, γραφείο, τυπογράφος, τυπογραφείο

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

Βιβλιοπαρουσίαση

• Εξωφύλλο (τίτλος, συγγραφέας, εκδόσεις, εικονογράφηση)	• Περιεχόμενο (ήρωες, αρχή, μέση, τέλος)	• Άποψη (τι μας άρεσε, αν το προτείνουμε, μια ζωγραφιά)
--	--	---

Ελέγχω τις γνώσεις μου!

Πώς λέμε με μια λέξη:

1. αυτόν που διαβάζει πολλά βιβλία. → _____
2. το μαγαζί που πουλάει βιβλία. → _____
3. το έπιπλο στο οποίο βάζουμε τα βιβλία μας. → _____

Γράφω τις προτάσεις με άλλο τρόπο:

4. Ρώτησα τον Φίλιππο. → _____ ρώτησα.
5. Κάλεσα τους φίλους μου. → _____ κάλεσα.
6. Διάβασε το σημείωμα. → Διάβασέ _____!

Πώς είναι η βιβλιοθήκη;

7. Η βιβλιοθήκη του σχολείου μας είναι _____.
8. Ο παππούς μου έχει μια _____ βιβλιοθήκη στο γραφείου του.

Συμπληρώνουμε τις προτάσεις με τις λέξεις «εικόνα», «καρέκλα», «ιστορία» στον σωστό τύπο:

9. Οι καινούριες _____ είναι αναπαυτικές.
10. Οι ήρωες των _____ είναι κεφάλτοι.
11. Τα χρώματα των _____ του βιβλίου είναι έντονα!
12. Τα πόδια των _____ έσπασαν.

Συμπληρώνω:

13. σ____γγραφέας, ____κονογράφος
14. ξεφ____λλίζω, εξ____φυλλο
15. βιβλιοθ____κη, βιβλιοπ____λείο

Μετρώ όλα τα σωστά:

Τα πήγα:

ξαναδιαβάζω (έως 6) 🌟	μέτρια (4-7) 🌟	πολύ καλά (8-11) 🌟	άριστα (12-15) 🌟
------------------------------	-----------------------	---------------------------	-------------------------

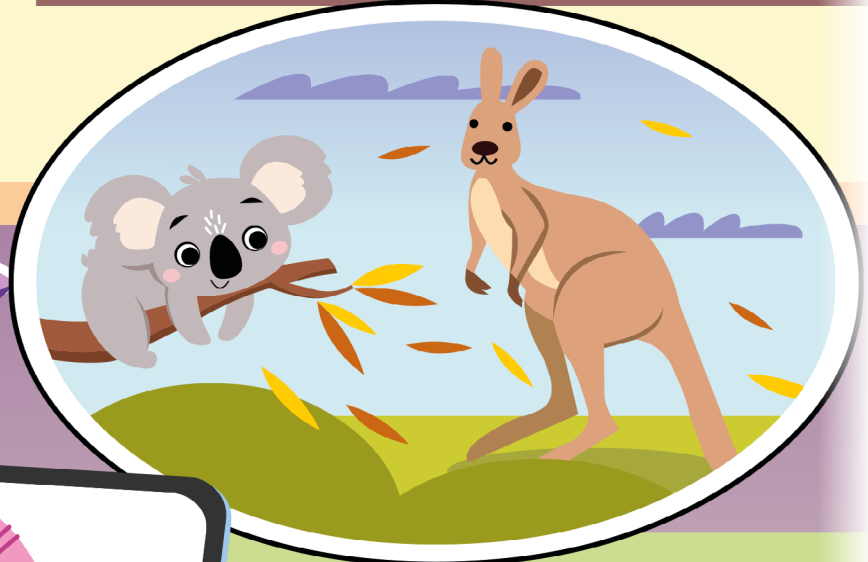
Πού ζεις; Σε πόλη ή χωριό;
Πώς είναι η ζωή στη γειτονιά σου;
Τι είναι ταξίδι για σένα;
Πού θα ήθελες να ταξιδέψεις;

Τώρα που έρχονται
οι διακοπές θα
αφήσουμε την πόλη για
να πάμε στο χωριό.

Θα ήθελα να ξαναπάω
στο Παρίσι. Η Ευρώπη
είναι εντυπωσιακή!

Εμείς θα πάμε
στα Γιάννενα με την
πανέμορφη λίμνη!

Ελάτε να σας δείξω
εικόνες από την
Αυστραλία. Εδώ
αρχίζει ο χειμώνας!

1 Η ζωή σε διαφορετικά μέρη

Αγαπώ πολύ την **Κυψέλη**, όπου μένω στην **Αθήνα**. Έχει πολλούς **κατοίκους**, πολλά αυτοκίνητα και μεγάλα μαγαζιά. Μου αρέσει η κίνηση και ο θόρυβος της πόλης. Έχει και πολλά θέατρα. Έτσι βλέπω συχνά παιδικές παραστάσεις. Για παιχνίδι, πηγαίνουμε στην παιδική χαρά ή έρχονται οι φίλοι μας στο σπίτι.

Κάθε μέρος έχει τη δική του ομορφιά. Το **Ανθηρό**, όπου ζει η οικογένεια της νονάς μου, είναι ένα καταπράσινο χωριό πάνω στο βουνό, κοντά στην **Καρδίτσα**. Εκεί η ζωή είναι διαφορετική από τη ζωή στην πόλη. Τα σπίτια είναι **μονοκατοικίες** με κήπο. Τα παιδιά παίζουν έξω, κάνουν ποδήλατο στους δρόμους του χωριού και στην πλατεία. Το σχολείο τους είναι μικρό με λίγα παιδιά. Δεν υπάρχουν όλα τα μαγαζιά. Γι' αυτό πηγαίνουν συχνά στο **Μουζάκι**, που είναι μία ώρα μακριά.

Ο ξάδερφός μου ζει στα **Ιωάννινα**, που είναι η πρωτεύουσα της **Ηπείρου**. Μένει σε **πολυκατοικία**, αλλά υπάρχουν πολλά πάρκα για παιχνίδι κοντά στο σπίτι του. Η πόλη τους έχει μια πανέμορφη λίμνη, όπου κάνουν βόλτες. Κυκλοφορούν πολύ με τα πόδια και βρίσκονται συχνά με τους φίλους τους. Έχουν μια υπέροχη παιδική βιβλιοθήκη με δραστηριότητες για παιδιά.

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω ✓.

	Σ	Λ
1. Η Ούμα αγαπάει τον θόρυβο της πόλης.	✓	
2. Στην Αθήνα δεν έχει θεατρικές παραστάσεις για παιδιά.		
3. Το Ανθηρό βρίσκεται κοντά στην Καρδίτσα.		
4. Ο Ηλίας μένει στα Ιωάννινα.		
5. Στα Ιωάννινα υπάρχει μια όμορφη λίμνη.		

2 Σε ποιο μέρος μένουν; Συμπληρώνω την περιοχή.

η νονά του Οδυσσέα η Ούμα ο ξάδερφος του Ηλία

3 Ποιες διαφορές έχουν οι τρεις περιοχές; Τις εντοπίζουμε στο κείμενο και στις εικόνες.

Κυψέλη	Ανθηρό	Ιωάννινα
θόρυβος	καταπράσινο	λίμνη

Μένω σε μια ήσυχη και καθαρή γειτονιά. Κοντά βρίσκεται η πλατεία με την εκκλησία και τα μαγαζιά. Πηγαίνουμε στην παιδική χαρά με τα πόδια. Μου αρέσει η γειτονιά μου, γιατί έχει πολλά παιδιά και παίζουμε τα απογεύματα.

Γράφουμε για τη δική μας γειτονιά, όπως η Αλίνα.

2 Από την πόλη στο χωριό

Οι φωτογραφίες με τα βουνά μου θυμίζουν τις διακοπές στο χωριό.

Κι εμένα το ίδιο! Διαβάζω αυτό το βιβλίο που περιγράφει την πρώτη μέρα των διακοπών.

«Ο δρόμος προς το χωριό ήταν μακρύς. Τρεις ώρες από την Αθήνα. Για να φτάσουν στο Σιδηρόκαστρο **πέρασαν** την Κόρινθο, την Τρίπολη, τη Μεγαλόπολη, **έστριψαν** προς Κυπαρισσία και λίγο πριν τη θάλασσα, το αυτοκίνητο **άλλαξε** κατεύθυνση για ν' ανέβει το βουνό.

Εκεί, κρυμμένο ανάμεσα σε δυο πλαγιές, στεκόταν αγέρωχο, πέτρινο, αμφιθεατρικό το χωριό με τ' αγάλματα, το Σιδηρόκαστρο.

Ο παππούς Αριστείδης όλο λαχτάρα **άνοιξε** αμέσως την αγκαλιά του. «Καλώς τα εγγόνια» είπε και **έσκυψε** να φιλήσει τον Παύλο και την τρίχρονη Αλεξάνδρα στα μάγουλα. «Φεύγω, πάω να βρω τους φίλους μου. Πρέπει όλοι να 'χουν φτάσει», αναφώνησε ο Παύλος. «Πήγαινε να τους δεις. Από μέρες σε περιμένουν», απάντησε ο παππούς.

Ο Παύλος βρήκε αμέσως το ποδήλατό του. Γυάλιζε από μακριά το μαύρο μεταλλικό του χρώμα.

Αχ, παππούλη, σκέφτηκε. Λάμπει το ποδήλατό μου. Το **καθάρισες, φούσκωσες** τα λάστιχα... είναι πανέτοιμο.»

Σοφία Καλαντζάκου, Τα χελωνάκια του Παύλου

1. Ο Παύλος πηγαίνει να βρει τα παιδιά. Παίζουμε έναν σύντομο διάλογο με τον Παύλο και έναν φίλο ή φίλη που συναντά.
2. Περιγράφουμε το χωριό του Παύλου.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

A. Η πόλη και το χωριό. Βρίσκουμε στα κείμενα 1 και 2 λέξεις, φράσεις ή προτάσεις και συμπληρώνουμε τον πίνακα.

πόλη		χωριό	
	η κίνηση και ο θόρυβος της πόλης		τα σπίτια είναι μονοκατοικίες με κήπο

B. Με τη βοήθεια του λεξικού α' β' γ' βρίσκουμε τη σημασία των σύνθετων λέξεων:

➤ πολυκατοικία: _____

➤ πολύχρωμος: _____

Σκεφτόμαστε τι σημαίνουν οι λέξεις

➤ μονοκατοικία: _____

➤ μονόχρωμος: _____

Συμπληρώνω με σύνθετες λέξεις.

πολυ-	μονο-

Μαθαίνω

➤ Αν βάλουμε το **πολυ-** και το **μονο-** μπροστά από κάποιες λέξεις φτιάχνουμε καινούριες λέξεις.

Εφαρμόζω

σελίδα → (πολυ-) _____ βιβλίο

Πρόταση: _____

δρόμος → (μονο-) _____

Πρόταση: _____

Γ. Οικογένεια της λέξης «κατοικία»

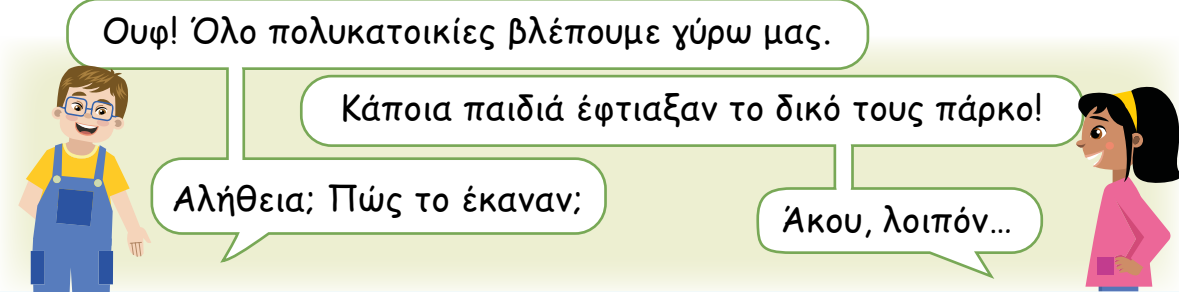
Η λέξη «κατοικία» κρύβει την αρχαία ελληνική λέξη **οίκος** = σπίτι.

Εντοπίζουμε τις λέξεις του κειμένου 1 και συμπληρώνουμε με άλλες που θα σκεφτούμε.

➤ Τι σημαίνει;
το σπίτι αυτό είναι **ακατοίκητο** = _____

3 Καλοκαίρι στην πόλη

«Τι ζητάμε το καλοκαίρι, εκτός από παγωτά, σε αυτή την πόλη, που είναι γεμάτη πολυκατοικίες; Ε, λοιπόν, να τι λείπει: Ένα πάρκο με δέντρα, καθαρό αέρα και σκιά για παιχνίδι. [...] Όλη την εβδομάδα στο σχολείο συζητούσαμε την τρελή ιδέα μας.

- Εγώ **θα φέρω** έναν πάγκο να πουλάω πορτοκαλάδες, έλεγε ο Κώστας, που είχε επιχειρηματικό δαιμόνιο.
 - Κι εγώ **θα ζωγραφίσω** μια πινακίδα που θα λέει: «Το πλανόδιο πάρκο τώρα και στη γειτονιά σας», έλεγε ο Νίκος.
 - Και εγώ με τη Νατάσα, έλεγε ο Δημήτρης, **θα φέρουμε** ένα παγκάκι από την αυλή μας.
- Την επόμενη Κυριακή στην πλατεία... δε **θα το πιστέψετε...** βρίσκονταν σαράντα δύο δέντρα, ένας πάγκος με πορτοκαλάδες, μια πινακίδα, ένα παγκάκι και δύο σκουπιδοτενεκέδες, πλανόδιοι και αυτοί. [...]
- Εγώ είμαι συνταξιούχος δασοφύλακας, είπε ο παππούς που έκατσε στο παγκάκι. Θα βγάλω από το μπαούλο το καπέλο και τη σφυρίχτρα μου και από την άλλη Κυριακή θα έχετε και πλανόδιο φύλακα!

Αντ. Παπαθεοδούλου, Πλανόδιο πάρκο

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω ✓.

	Σ	Λ
1. Τα παιδιά αποφάσισαν να φτιάξουν μια παιδική χαρά.		
2. Ο Κώστας θα φτιάξει μια πινακίδα.		
3. Ο παππούς θα πουλάει πορτοκαλάδες.		
4. Ο Δημήτρης και η Νατάσα θα φέρουν ένα παγκάκι.		

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Παρελθόν - Μέλλον

Τοποθετώ τα χρωματισμένα ρήματα στη σωστή θέση.

- Για να φτάσουν στο Σιδηρόκαστρο **πέρασαν** τη Μεγαλόπολη, **έστριψαν** προς Κυπαρισσία και μετά το αυτοκίνητο **άλλαξε** κατεύθυνση για ν' ανέβει το βουνό.
- Εγώ **θα στήσω** έναν πάγκο να πουλάω πορτοκαλάδες. Εγώ **θα ζωγραφίσω** μια πινακίδα. Εμείς **θα φέρουμε** ένα παγκάκι από την αυλή μας.

Παρελθόν	Μέλλον
	θα στήσω
άλλαξε	

Παρατηρώ

	Παρελθόν	Μέλλον
Απλό (χωρίς διάρκεια)	Το αυτοκίνητο άλλαξε κατεύθυνση.	Το αυτοκίνητο θα αλλάξει κατεύθυνση.

- Κυκλώνω το όμοιο μέρος των ρημάτων «**άλλαξε**» και «**θα αλλάξει**». Τι παρατηρώ;

Μαθαίνω

Τα ρήματα στο Παρελθόν και στο Μέλλον έχουν ίδιο το **πρώτο μέρος** (θέμα). Όμως στο παρελθόν ο τόνος μετακινείται στην τρίτη συλλαβή: θα **αλλάξ-** ~~άλλαξ-~~. θα **ταξιδέψω** ~~ταξιδεψα~~, θα **παιξω** ~~έπαιξα~~. Με το «**θα**» σχηματίζω τον **Μέλλοντα**.

Βάζω **έ** στο παρελθόν μόνο όταν παίρνει τόνο: **έ**παιξα

Εφαρμόζω

1. Αύριο στο μάθημα θα _____ το μήνυμα στη Νίνα, στην Αυστραλία. (**γράφω**)
2. Χθες το πρωί, στο μάθημα _____ ένα ωραίο παραμύθι. (**διαβάζω**)

4 Τήλος, μικρή κιβωτός (2020) - Δημοτικό Σχολείο Τήλου

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω .

	Σ	Λ
1. Η Τήλος είναι ένα νησί που ανήκει στα Δωδεκάνησα		
2. Το νησί αποτελείται από τρεις οικισμούς.		
3. Το Μεγάλο Χωριό είναι η πρωτεύουσα του νησιού.		
4. Το σχολείο βρίσκεται στα Λιβάδια.		
5. Το Μικρό Χωριό είναι ακατοίκητο πλέον..		
6. Το νησί έχει πολλά και όμορφα μονοπάτια.		

2 Συμπληρώνουμε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

βότανα | γιος | ελέφαντες | Ρόδο | σπήλαιο

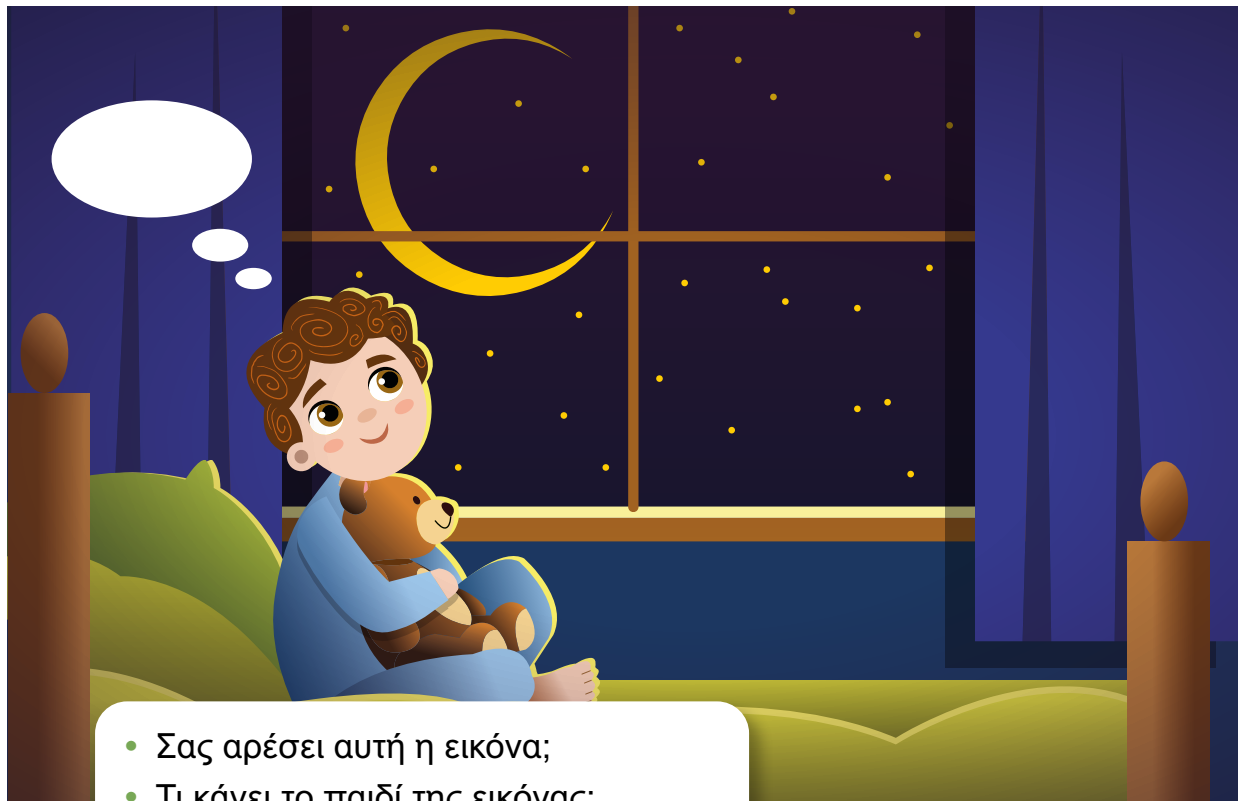
1. Ο Τήλος ήταν _____ της Αλίας, της αδελφής του Ήλιου.
2. Όταν η Αλία αρρώστησε, ο Τήλος πήγε να μαζέψει _____.
3. Οι πρώτοι κάτοικοι του νησιού ήταν από τη _____.
4. Η Τήλος είναι γνωστή για τους νάνους _____.
5. Στο _____ Χαρκαδιό ανακαλύφθηκε ένα νεκροταφείο ελεφάντων.

- Έχετε ταξιδέψει ποτέ με καράβι;
- Τι θα θέλατε να δείτε, αν πηγαίνατε στην Τήλο;
- Πώς πιστεύετε, ότι περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους τα παιδιά στην Τήλο;
- Πώς φαντάζεστε το σχολείο στην Τήλο; Μπορείτε να το ζωγραφίσετε;

5 Πού ταξιδεύει το μυαλό σου;

- Σας αρέσει αυτή η εικόνα;
- Τι κάνει το παιδί της εικόνας;
- Έχετε ταξιδέψει με τη φαντασία σας;

Με λένε Μιχάλη. Μένω στον τελευταίο όροφο μιας μεγάλης πολυκατοικίας, που έχει και μια μεγάλη βεράντα.

Είμαστε οι πιο τυχεροί απ' όλους που μένουν στην πολυκατοικία. Όλος ο ουρανός είναι δικός μας. Τα βράδια κοιμάμαι συντροφιά με το φεγγάρι και τα αστέρια. Έτσι τα όνειρά μου έχουν πάντα φως! Από τη μεγάλη μας βεράντα παρατηρώ τα αεροπλάνα που πετούν ψηλά στον ουρανό. Ονειρεύομαι ότι ταξιδεύω κι εγώ μαζί τους.

Ο μπαμπάς μου αγαπάει κι αυτός τα ταξίδια. Όχι όμως με το αυτοκίνητο ή το λεωφορείο. Ούτε με το αεροπλάνο. Τα καλύτερα ταξίδια είναι τα ταξίδια του νου, μου λέει και μου δείχνει το κεφάλι του. Ορμητήριό* μας είναι το μικρό δωμάτιο όπου έχει το γραφείο του. Ένα δωμάτιο παράξενο, με τοίχους από βιβλία.

Και πού δεν έχω πάει! Έχω γυρίσει και τις πέντε ηπείρους. Έμαθα ότι υπάρχουν πόλεις, μεγάλες και μικρές. Και χωριά. Πολλά χωριά.

Φωτεινή Μυλωνά, Μου αρέσει να ταξιδεύω

*το μέρος που χρησιμοποιείται για το ξεκίνημα μιας δραστηριότητας

1 Κυκλώνουμε τη σημασία της φράσης.

1. Η φράση «όλος ο ουρανός είναι δικός μας» σημαίνει ότι:
 - α βλέπουν τον ουρανό να απλώνεται μπροστά τους.
 - β μόνο αυτοί βλέπουν τον ουρανό.
2. Η φράση «ταξίδια του νου» σημαίνει:
 - α ταξίδια πραγματικά.
 - β ταξίδια με τη φαντασία.
3. Η φράση «τα όνειρά μου έχουν πάντα φως» σημαίνει:
 - α τα όνειρά μου είναι χαρούμενα.
 - β το δωμάτιό μου είναι φωτεινό.

2 Συζητάμε για τα ταξίδια που κάνουμε με τη φαντασία μας.

- Πού πηγαίνουμε;
- Τι βλέπουμε; Ποιους συναντάμε;

6 Ταξίδι στο Παρίσι

Φέτος το Πάσχα πήγα στο Παρίσι για να επισκεφτώ τον μπαμπά μου που εργάζεται εκεί. Ήταν η πρώτη φορά που ταξίδευα με αεροπλάνο.

Αλήθεια; Πες μας πώς πέρασες.

Την πρώτη μέρα, πήγαμε στον Πύργο του Άιφελ. Είναι ένας πανύψηλος μεταλλικός πύργος. Ανεβήκαμε με το **ασανσέρ** και είδαμε όλη την πόλη από ψηλά. Η θέα ήταν καταπληκτική!

Την επόμενη μέρα, επισκεφτήκαμε το μουσείο του Λούβρου. Εκεί είδα τη **Νίκη της Σαμοθράκης** και άλλα σπουδαία έργα τέχνης από όλο τον κόσμο. Αγόρασα **σουβενίρ** για όλους.

Το βράδυ, με τα όμορφα φώτα, η πόλη φαινόταν μαγευτική! Μια μέρα, ο μπαμπάς μάς κέρασε κρέπες σε μια γαλλική **κρεπερί**. Μετά κάναμε μια ονειρεμένη βόλτα με το καραβάκι στον Σηκουάνα, το ποτάμι που διασχίζει το Παρίσι.

Περπατήσαμε στα καταπράσινα πάρκα, κάναμε **πικνίκ** και ανέβηκα σε **καρουζέλ**. Όλα ήταν υπέροχα!

1 Βάζουμε το ταξίδι του Μανόλο σε σειρά.

- α. Ανέβηκε σε καρουζέλ.
- β. Έκανε βόλτα με καραβάκι στον Σηκουάνα.
- γ. Επιβιβάστηκε στο αεροπλάνο.
- δ. Επισκέφτηκε το Μουσείου του Λούβρου.
- ε. Ανέβηκα στον Πύργο του Άιφελ.
- ζ. Ο μπαμπάς τούς κέρασε κρέπες.

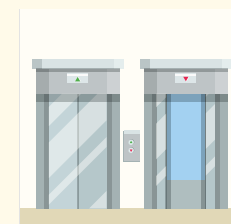

2 Τι είναι η Νίκη της Σαμοθράκης; Αναζητούμε πληροφορίες και φωτογραφίες σε βιβλία ή στο διαδίκτυο. Τις παρουσιάζουμε στην τάξη.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Κάποιες λέξεις προέρχονται από άλλες γλώσσες. Τις γράφουμε και εξηγούμε προφορικά τη σημασία τους.

Σκεφτόμαστε και άλλες λέξεις σχετικές με:

- 1. αθλήματα: γκολ,
- 2. τρόφιμα: σνακ,
- 3. τεχνολογία: ίντερνετ,

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Επίθετα

ΘΥΜΑΜΑΙ!

Παρατηρώ

Η θέα ήταν **καταπληκτική!**

Είδαμε **σπουδαία** έργα τέχνης.

Το βράδυ, με τα **όμορφα** φώτα, η πόλη φαινόταν **μαγευτική!**

Τι μας δείχνουν οι χρωματισμένες λέξεις;

Μαθαίνω

Τα επίθετα δείχνουν πώς είναι κάτι. Τοποθετούνται πριν το ουσιαστικό
 π.χ. Τα **όμορφα** φώτα (φωτίζουν την πόλη).

ή σε συνδυασμό με το ρήμα είναι

π.χ. Τα φώτα είναι **όμορφα** (και φωτίζουν την πόλη).

Ουσιαστικά

Παρατηρώ τις προτάσεις και συμπληρώνω.

1. Ο μπαμπάς μου είναι πολύ καλός στα μαθηματικά.
2. Άκουσα τον _____ να μιλάει στο τηλέφωνο.
3. Το αυτοκίνητο του _____ μου είναι βολικό.
4. Όλοι οι μπαμπάδες βοήθησαν τα παιδιά στα παιχνίδια.
5. Ο προπονητής ζήτησε από τους _____ να παίξουν βόλεϊ.
6. Το χόμπι των _____ μας είναι η μαγειρική.

ο μπαμπάς (αρσενικά σε -ας)		
	Ενικός	Πληθυντικός
Ονομαστική	ο μπαμπάς	οι _____
Αιτιατική	τον _____	τους _____
Γενική	του _____	των μπαμπάδων

Μετράμε τις συλλαβές:

μπα - μπάς → μπα - μπά - δες | παπ - πούς → παπ - πού - δες

Μαθαίνω

Τα ουσιαστικά «μπαμπάς» και «παππούς» έχουν μία παραπάνω συλλαβή στον πληθυντικό: μπαμπά-δες

Όμοια κλίνονται: ο ψαράς, ο βοριάς, ο νοτιάς, ο μπελάς, ο κουβάς

Εφαρμόζω

Σχηματίζουμε τις λέξεις προφορικά και μετά τις γράφουμε.

Στο νησί μας φυσά πολύ συχνά. Μπορεί οι άνεμοι να είναι _____

(βοριάς) ή _____ (νοτιάς) και να έχει θαλασσοταραχή.

Οι _____ (ψαράς) μαζεύουν τα δίχτυα τους και βγάζουν

τις βάρκες στην αμμουδιά. Όσοι τις αφήσουν στη θάλασσα θα έχουν

_____ (μπελάς).

7 E-mail από την Αυστραλία

- Τι είναι το ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail);
- Έχετε στείλει ηλεκτρονικό μήνυμα σε κάποιον;
- Σε τι διαφέρει το ηλεκτρονικό μήνυμα από το γράμμα;

Παιδιά, έστειλε ηλεκτρονικό μήνυμα η περσινή σας συμμαθήτρια, η Νίνα, από την Αυστραλία.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ Ηλεκτρονικό μήνυμα

✉ | — | ×

← → ↻

Από: nina@myhome.gr

Προς: daskalos@dimotiko.gr — ηλεκτρονικές διευθύνσεις

Θέμα: Νέα από την Αυστραλία

Γεια σας παιδιά, ← Χαίρετισμός

Τι κάνετε; Πώς περνάτε στο σχολείο; Μου λείπετε πολύ! Σκέφτομαι συχνά τα παιχνίδια μας στο σχολείο, στην Ελλάδα. — Εισαγωγή: Ερωτήσεις

Εδώ στην Αυστραλία περνάω ωραία. Η ζωή είναι διαφορετική από την Ελλάδα. Ο καιρός είναι πιο ζεστός. Τα Χριστούγεννα τα γιορτάζουμε στις παραλίες κάνοντας πικνίκ. Όλοι είναι πολύ φιλικοί. — Κείμενο (τα νέα μας, πώς περνάμε, πώς νιώθουμε)

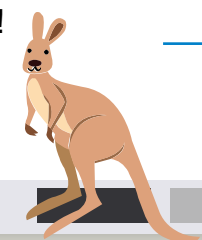
Το σπίτι μας είναι κοντά σε ένα μεγάλο πάρκο με πολλά δέντρα και ζώακια. Βλέπουμε καγκουρό και κοάλα! Είναι τόσο χαριτωμένα! Επίσης, πηγαίνουμε σε ένα καταφύγιο με άγρια ζώα.

Στο σχολείο, μαθαίνουμε για την ιστορία των πρώτων κατοίκων της Αυστραλίας. Έχουμε μια μεγάλη βιβλιοθήκη και συχνά διαβάζω βιβλία για τα ζώα και τη φύση. — Κλείσιμο: συναίσθημα, επικοινωνία, ευχή

Όλα είναι καινούρια... Σας στέλνω ένα κολάζ που έφτιαξα για την Αυστραλία. Ανυπομονώ να μάθω τα νέα σας!

Με αγάπη, ← Χαίρετισμός + όνομα

Νίνα ←

8 Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ

Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου έλεγα: Θέλω να ταξιδέψω στη θάλασσα.

Κάποτε με κάλεσαν να δουλέψω στην Αντιλόπη, ένα μεγάλο, εμπορικό πλοίο που θα ταξίδευε στις μακρινές θάλασσες του Νότου. Όλα πήγαιναν πρίμα, μέχρι που συναντήσαμε μια δυνατή καταιγίδα. Παρότι δεν είχαμε καθόλου ορατότητα, συνεχίσαμε να πλεύουμε μέχρι που πέσαμε σε έναν σκόπελο. Οι έξι σύντροφοί μου και εγώ καταφέραμε να επιβιβαστούμε σε μια σωστική λέμβο.

Ένας αέρας δυνατός φύσηξε και η βάρκα μας αναποδογύρισε. Οι σύντροφοί μου χάθηκαν

στη θάλασσα κι εγώ αποφάσισα να κολυμπήσω αφήνοντας το κύμα να με πάει όπου φυσούσε ο αέρας. Δεν πέρασε πολλή ώρα, και ένιωσα να χάνω τις δυνάμεις μου. Τότε όμως συνειδητοποίησα ότι είχα φτάσει σε ρηχά νερά. Η καταιγίδα είχε κοπάσει και κάπου μακριά μπορούσα να διακρίνω μια παραλία. Η ακτή ήταν ερημική.

- Θα ζει, άραγε, κανείς εδώ για να με βοηθήσει; αναρωτήθηκα.

Στο τέλος της ημέρας ήμουν τόσο κουρασμένος που έπεσα στην άμμο και αποκοιμήθηκα.

Όταν άνοιξα τα μάτια μου, δεν μπορούσα να κουνηθώ. Ήμουν δεμένος από την κορυφή ως τα νύχια. Μπορούσα μόνο να κοιτάω ψηλά, στον ουρανό. Τίποτε άλλο... Σύντομα όμως άκουσα έναν βόμβο.. Αμέσως μετά ένιωσα σαν να με γαργάλανε και, ταυτόχρονα, κάτι να περπατάει στο πόδι μου. Προσπάθησα να κοιτάξω, αν και ήταν δύσκολο να κουνηθώ, έτσι σφιχτά δεμένο που με είχαν. Τότε, προς μεγάλη μου έκπληξη, είδα ένα μικροσκοπικό ανθρωπάκι με ένα τόξο και ένα βέλος. Δεκάδες άλλα προχωρούσαν πάνω μου και κατευθύνονταν προς το πιγούνι μου. Επειδή δεν μπορούσα να αντιδράσω με τα χέρια και τα πόδια, έβγαλα μια δυνατή κραυγή.

Τζόνναθαν Σουίφτ, Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ

1 Αντιστοιχίζουμε τις λέξεις με τη σημασία τους:

1. ο σκόπελος
2. όλα πήγαιναν πρίμα
3. ο βόμβος
4. η σωστική λέμβος
5. το πηγούνι

- α. βουητό, θόρυβος
- β. βράχος που εξέχει από τη θάλασσα.
- γ. βάρκα που χρησιμοποιείται σε περίπτωση ναυαγίου
- δ. το σαγόνι
- ε. περίφημα, πολύ καλά

2 Παρατηρούμε την εικόνα και απαντάμε:

1. Ποιος είναι ο Γκιούλιβερ και τι του συμβαίνει;
2. Τι ιδιαίτερο είχε η χώρα που έφτασε ο Γκιούλιβερ;
3. Τι έκαναν οι κάτοικοι στον ναυαγό και γιατί;

«Η βαλίτσα του ταξιδιώτη»

Χωριζόμαστε σε ομάδες των 3-4 παιδιών. Κάθε ομάδα φτιάχνει τη δική της «βαλίτσα του ταξιδιώτη από χαρτόνι». Κάθε βαλίτσα είναι ένας τόπος που θα θέλαμε να ταξιδέψουμε. Γεμίζουμε τη «βαλίτσα» μας με όσα χρειαζόμαστε:

Κολλάμε εικόνες από περιοδικά ή ζωγραφίζουμε. Στο τέλος παρουσιάζουμε τη βαλίτσα μας στην τάξη!

9 Το βουνό

Κίνησε μια μέρα το βουνό
 Πήγε για ένα μπάνιο στο χιαλό
 1 Πήγε στο χιαλό για να λουστεί
 Απ' τη ζέστη για να δροσιστεί
 2 Μα ήτανε η θάλασσα βαθειά
 Και δεν ήξερε να κολυμπά
 Κι έτσι με την πρώτη τη βουτιά
 Κόλλησε στου πάτου τα νερά
 3 Βρε βουνό βρε βουναλάκι
 Η κορφή σου ένα νησάκι
 Κι οι χαράδρες σου κρυψώνες
 Για δελφίνια και γοργόνες
 4 Κι η μαμά του η οροσειρά
 Ράβει δεκατέσσερα πανιά
 Και του στέλνει μια παραγγελιά
 Για να 'ρθει στο σπίτι του ξανά

Όμως το βουνό δεν το κουνά
 Παίζει με τα άλλα τα νησιά
 5 Μα προτού να πάει να κοιμηθεί
 Στέλνει στη μαμά του ένα φιλί
 6 Βρε βουνό βρε βουναλάκι
 Η κορφή σου ένα νησάκι
 Κι οι κοιλάδες σου λιμάνια
 Για να δένουν τα καράβια
 7 Βρε βουνό βρε βουναλάκι
 Η κορφή σου ένα νησάκι
 Κι οι χαράδρες σου κρυψώνες
 Για δελφίνια και γοργόνες

Χατζηπιερής Γιώργος, *Το βουνό*

1 Διαβάζουμε το ποίημα φωναχτά.

- Ποια είναι τα πρόσωπα στο ποίημα; Τι κάνουν;
- Πώς ξεκινά η ιστορία, ποια δυσκολία αντιμετωπίζει ο ήρωάς μας; Τι κάνει;

2 Το βουνό τι αποφάσισε να γίνει τελικά; Συμφωνεί η μαμά του;

3 Τι έχει γύρω γύρω και ποιους φιλοξενεί;

Το βουνό μας έγινε _____. Γύρω γύρω έχει _____
 _____ για να φιλοξενεί _____ και _____.

4 Τι νιώθουμε διαβάζοντας το ποίημα; Επιλέγουμε μια εικόνα και τη ζωγραφίζουμε. Ακούμε το τραγούδι του και μαθαίνουμε να το τραγουδάμε στην τάξη.

Η Ενότητα 8 με μια ματιά!

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ουσιαστικά αρσενικά σε -ας:

Ενικός	Πληθυντικός	Επίθετα
Ονομαστική ο ψαράς	οι ψαράδες	Τι υπέροχο ταξίδι! Το ταξίδι ήταν υπέροχο !
Αιτιατική τον ψαρά	τους ψαράδες	Η νονά μου ζει σε ορεινό χωριό, το Ανηθρό.
Γενική του ψαρά	των ψαράδων	Το χωριό Ανηθρό, όπου ζει η νονά μου, είναι ορεινό .
Κλητική - ψαρά	- ψαράδες	

Μέλλον

Μέλλον	Παρελθόν
θα γυρίσω	θα πετάξω
θα γυρίσεις	θα πετάξεις
θα γυρίσει	θα πετάξει
θα γυρίσουμε	θα πετάξουμε
θα γυρίσετε	θα πετάξετε
θα γυρίσουν	θα πετάξουν
γύρισα	πέταξα
γύρισες	πέταξες
γύρισε	πέταξε
γυρίσαμε	πετάξαμε
γυρίσατε	πετάξατε
γύρισαν	πέταξαν

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Το Λεξιλόγιο του ταξιδιού

- Τόποι:** πόλη, χωριό, νησί, λιμάνι
- Φύση:** βουνό, λίμνη, ποτάμι, παραλία, θάλασσα
- Γειτονιά-Κατοικία:** σπίτι, κήπος, αυλή, πλατεία, πάρκο
- Περιβάλλον:** θόρυβος, κίνηση, ησυχία, πράσινο
- Δραστηριότητες:** εκδρομή, ταξίδι, διακοπές, πικνίκ, βόλτα

Οικογένεια Λέξεων

κάτοικος, κατοικία, μονοκατοικία, πολυκατοικία, κατοικίδιο

Λέξεις ταξιδιών

- το ταξίδι, ο ταξιδιώτης, η ταξιδιώτισσα, ταξιδιωτικός, ταξιδιάρικο
- ο χάρτης, η κατεύθυνση, τα αξιοθέατα
- ο σάκος, η βαλίτσα, τα αναμνηστικά, φωτογραφίες, κάρτες

ΚΕΙΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Πώς γράφουμε ένα ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail)

- Γράφω σωστά τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις.
- Γράφω έναν χαιρετισμό στην αρχή.
- Ρωτώ να μάθω τα νέα.
- Γράφω τα νέα μου και ό,τι άλλο θέλω.
- Κλείνω με κάποια σκέψη, συναίσθημα ή ευχή.
- Χαιρετισμό.

1η Απριλίου - Εθνική εορτή της Κύπρου

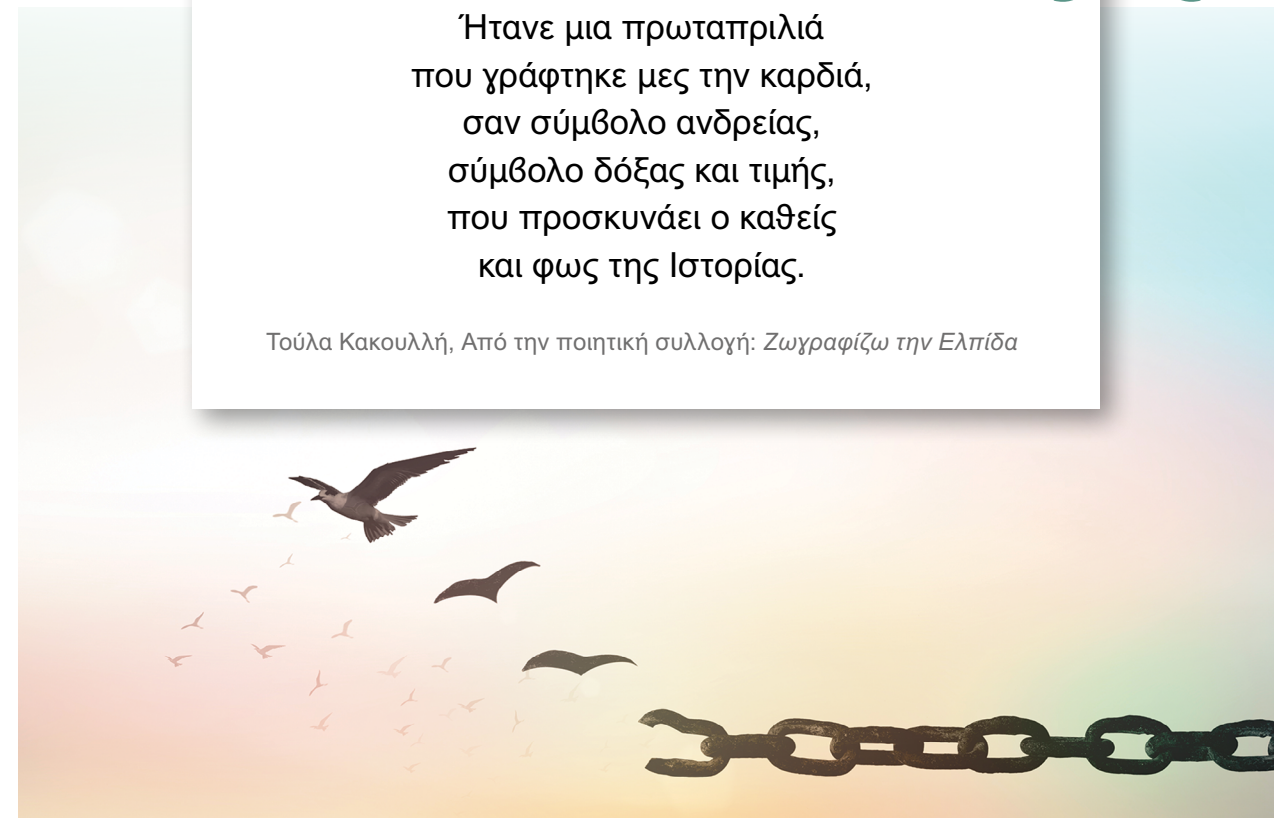
1 Ήτανε μια Πρωταπριλιά

Ήτανε μια πρωταπριλιά,
που νέοι, γέροι και παιδιά
άρπαξαν το ντουφέκι
και βρόντηξαν βουνοπλαγιές,
η γης απ' όλες τις μεριές
έριξ' αστροπελέκι.

Όλοι μαζί με μια ψυχή,
δώσαν θυσία τη ζωή,
το αίμα ως τη σταγόνα,
τραγούδι γράψαν λευτεριάς,
θυσίας και παλικαριάς
σε εκείνον τον αγώνα.

Ήτανε μια πρωταπριλιά
που γράφτηκε μες την καρδιά,
σαν σύμβολο ανδρείας,
σύμβολο δόξας και τιμής,
που προσκυνάει ο καθείς
και φως της Ιστορίας.

Τούλα Κακουλλή, Από την ποιητική συλλογή: Ζωγραφίζω την Ελπίδα

Ελέγχω τις γνώσεις μου!

Πώς λέμε με μια λέξη:

1. σπίτι όπου μένει μόνο μία οικογένεια. → _____.
2. κτίριο με πολλά διαμερίσματα → _____.
3. αυτός που πάει ταξίδι → _____.

Παρελθόν

4. Για την εκδρομή του σχολείου _____ (αγοράζω) ένα σακίδιο.
5. _____ (γεμίζω) το παγούρι μου με δροσερό νερό και το έβαλα στο σακίδιο.

Ποια είναι η ελληνική λέξη για:

6. κομπιούτερ: _____
7. σουβενίρ: _____

Μέλλοντας

8. Αύριο, εμείς _____ (ταξιδεύω) με το πούλμαν.
9. Στη διαδρομή _____ (παίζω) με τις κάρτες μου.

Συμπληρώνω με τις λέξεις «μπαμπάς, ανανάς, παππούς» στον σωστό τύπο:

10. Οι ώριμοι _____ είναι πιο νόστιμοι.
11. Η αδυναμία των _____ είναι τα εγγόνια τους.
12. Έδωσα στον _____ τα ρέστα από τα ψώνια.

Συμπληρώνω σωστά:

13. η πόλ___, το χ___ριό, το ν___σί, η πλατ___α
14. ο κάτ___κος, η πολυκατ___κία, ο ταξιδι___της, ο χάρτ___ς,
15. το γρά___α, η επ___στολή, η εκ___ομή

Μετρώ όλα τα σωστά:

Τα πήγα:

ξαναδιαβάζω (έως 6) 🌻 μέτρια (4-7) 🌻 πολύ καλά (8-11) 🌻 άριστα (12-15) 🌻

--	--	--	--

Πάσχα

2 Πού πήγε το Πάσχα;

Η μικρή Νιάνια όταν ακούει τη φράση «Έρχεται το Πάσχα» αναστατώνεται. Ρωτάει και ξαναρωτάει «Τι σημαίνει έρχεται; Δηλαδή έλειπε; Πού ήταν;»
Έτσι με τους φίλους της έφτιαξαν το παρακάτω ποίημα:)

Πού πήγε το Πάσχα; Πού;
Ψάχνω και ρωτώ παντού.
Μα κανείς δεν ξέρει πού.
Λύση του μυστηρίου αυτού
πού θα βρω; Πού;
Πού πήγε το Πάσχα; Πού;
Κόκκινα αυγά,
σοκολατένια αυτιά,
κουλούρια και πολλά γλυκά.
Τι πράγματα είναι αυτά;
Τι πράγματα είναι αυτά;
Σούβλες, μαγειρίτσα,
για φόντο μια γκλίτσα.
Εκδρομή στην εξοχή,
το Πάσχα είναι εκεί;

Πού πήγε το Πάσχα; Πού;
Ψάχνω και ρωτώ παντού
μα κανείς δεν ξέρει πού.
Λύση του μυστηρίου αυτού
πού θα βρω; Πού;
Πού πήγε το Πάσχα; Πού;

Βαγγέλης Ηλιόπουλος, Πού πήγε το Πάσχα;

1 Απαντάμε στις ερωτήσεις.

1. Γιατί η Νιάνια έφτιαξε ένα ποίημα για το Πάσχα με τους φίλους της;
2. Ποια φαγητά και γλυκά τρώμε το Πάσχα;
3. Πού μπορεί να πήγε το Πάσχα;

2 Εμπνέομαι από το ποίημα που διάβασα και ζωγραφίζω μια πασχαλινή εικόνα.

3 Η μαρουδίτσα που έφερε μια Πασχαλιά

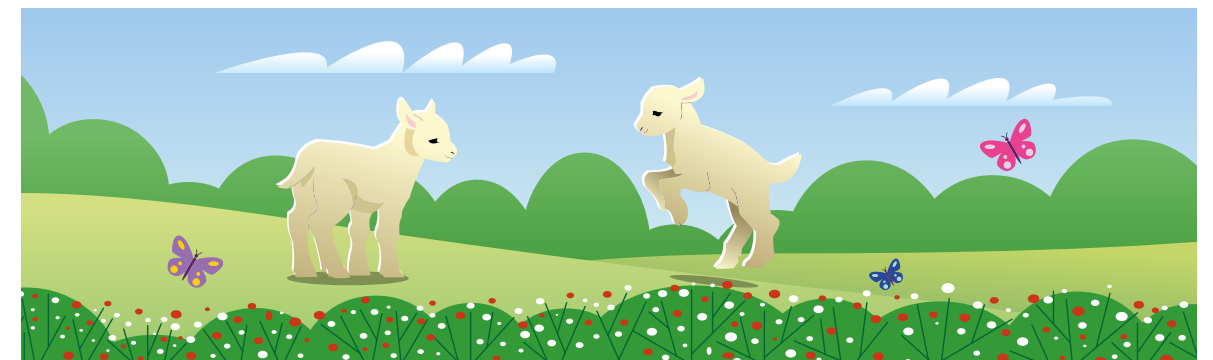
Η μαρουδίτσα, δηλαδή μια μικρή πασχαλίτσα, περιπλανιέται στα λιβάδια. Προσπαθεί να πετάξει μα δεν τα καταφέρνει. Συναντά ένα κοριτσάκι που της λέει ένα ποιηματάκι που δεν καταλαβαίνει. Η μικρή πασχαλίτσα αναρωτιέται τι να σημαίνει το ποιηματάκι. Στο παρακάτω απόσπασμα το κοριτσάκι εξηγεί:

- Πασχαλίτσα; Γιατί τη λες έτσι; [...]
- Μα γιατί έρχεται τέτοιες μέρες και μας φέρνει με το πέταγμά της την Πασχαλιά. Άκουσες πόσο χαρμόсуνα χτυπούσαν οι καμπάνες χτες βράδυ στην Ανάσταση. Ο Χριστούλης αναστήθηκε και όλα γιορτάζουν στη φύση, που γεμίζει χρώματα απ' τα ανθισμένα λουλούδια και μοσκοβολιές. Η πασχαλίτσα, πετώντας, μας φανερώνει ότι η γιορτή της Ανάστασης είναι κοντά. Γι' αυτό και της λέμε και κείνο το τραγουδάκι:

«Πέτα, πέτα μαρουδίτσα να πας στα χίλια πρόβατα,
να φέρεις γάλα και τυρί και κόκκινα παπούτσια...»

Πέτα, πέτα, πασχαλίτσα δηλαδή. Γιατί το Πάσχα μας τα φέρνει όλα αυτά. Τότε που πρασινίζουν τα λιβάδια και τα αρνάκια βγαίνουν για να βοσκήσουν το φρέσκο χορτάρι. Τότε που το γάλα τους παίρνει από τις μοσκοβολιές της φύσης κι είναι τόσο πολύ ώστε περισσεύει και φτιάχνουμε και τυρί. Τότε που οι νονοί κάνουν δώρο καινούρια παπούτσια στα βαφτιστήριά τους.

Ελένη Δικαίου, Η μαρουδίτσα που έφερε μια πασχαλιά

Το γλωσσάρι μας

αγέρωχος -η -ο (επίθ.): αυτός που φαίνεται περήφανος και δυνατός.

αμφιθεατρικό χωριό (το): χτισμένο με τέτοιο τρόπο σε μια πλαγιά, ώστε να φαίνονται όλα τα σπίτια από παντού.

αποσκευή (η): τα πράγματα που παίρνουμε μαζί μας όταν ταξιδεύουμε, π.χ. βαλίτσες, τσάντες.

απόσπασμα (το) : κομμάτι, τμήμα, μέρος, συνήθως ενός κειμένου.

βιβλιοστάτης (ο) : στήριγμα για να στέκονται τα βιβλία όρθια στα ράφια.

διαβατήριο (το): δημόσιο έγγραφο που δείχνει την ταυτότητα και εθνικότητα και μας επιτρέπει την είσοδο και παραμονή σε άλλες χώρες.

επιβιβάζομαι (ρήμα): μπαίνω σε μεταφορικό μέσο (αντ. αποβιβάζομαι).

επιφάνεια (η): το πάνω μέρος ενός αντικειμένου.

επιχειρηματικό δαιμόνιο (το): η ικανότητα να έχω καλές ιδέες και να βρίσκω έξυπνους τρόπους και λύσεις.

εταιρεία (η): ομάδα ανθρώπων που συνεργάζονται και έχουν κοινούς στόχους.

έχω γερή κράση: φράση που σημαίνει ότι είμαι υγιής, δυνατός.

κλιματισμός (ο): ρύθμιση της θερμοκρασίας, της υγρασίας και του αέρα σε έναν κλειστό χώρο, ώστε να είναι άνετος για τους ανθρώπους.

ξεχύνομαι (ρήμα): βγαίνω έξω ή κινούμαι ξαφνικά με πολλή ορμή.

όαση (η): έκταση γης στην έρημο με νερό και φυτά.

οικισμός (ο): τόπος μικρότερος από μια πόλη, χωριό

πλανόδιος -α -ο (επίθ.): αυτός που δεν έχει μόνιμο τόπο για τη δουλειά του και μετακινείται συνεχώς.

σύμβολο (το): αυτό που αντιπροσωπεύει κάτι άλλο, συνήθως μια ιδέα, αξία, έννοια.

τρανός -ή -ό (επίθ.): σπουδαίος, πολύ σημαντικός.

φιγούρα (η): κάθε μορφή ή σχήμα που φαίνεται.

Βιβλιογραφική αναφορά

Ευθυμίου, Α., Δήμος, Η., Μητσιάκη, Μ., & Αντύπα, Ι. (χ.χ.). *Εικονογραφημένο λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού: Το πρώτο μου λεξικό*. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος».

Μπαμπινιώτης, Γ. Δ. (2002). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* (2η έκδ.). Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.

(Σημείωση: Οι ορισμοί διασκευάστηκαν σύμφωνα με το Βιβλίο Μαθητή της Β' τάξης)

Πηγές εικόνων - κειμένων

6η ενότητα - ΒΜ	
Τα κείμενα 1, 2, 3, 5, 6, είναι πρωτότυπα δημιουργήματα της συγγραφικής ομάδας	
Κείμενο 4 - Σελ. 19	«Η ιστορία του Σταμάτη και του Γρηγόρη» ΑΚΟΥΣΤΙΚΟ, Ηχογράφιση της ομάδας Πηγή κειμένου: Σταύρος Σταύρου (2020) «Η ιστορία του Σταμάτη και του Γρηγόρη», Μουσική: Ανδρέας Λάμπρου Αφήγηση: Κάτια Δανδουλάκη Παραγωγή: Cobalt Music Περιλαμβάνεται στο άλμπουμ: «Τραγουδοπαραμυθόκοσμος» https://www.openbook.gr/i-istoria-toy-stamati-kai-toy-grigori/
Κείμενο 7 - Σελ. 25-26	«Διαφορετικά μέσα μεταφοράς», Πηγή: Πώς ταξιδεύουν τα παιδιά στον κόσμο, ΣΑΜΠΑ ΕΞΕΝΤΙ, Εκδόσεις ΠΕΡΓΑΜΗΝΗ
Κείμενο 8 - Σελ. 28	«Τα απίθανα ταξίδια του Λάκη», Πηγή: Αντώνης Παπαθεοδούλου, «Λάκης ο Ταρίφας», Εκδόσεις Παπαδόπουλος, 2007
Κείμενο 9 - Σελ. 30	«Η περιπέτεια του Μέλιου», Πηγή: Θεοδωρής Παπαϊωάννου, «Απέναντι», Εκδόσεις Ίκαρος, 2021
Κείμενο 10 - Σελ. 32	«Η τελευταία βόλτα», Πηγή: Άννα Κοντολέων, «Όττο», Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο, 2019
7η ενότητα - ΒΜ	
Τα κείμενα 1, 2, 6 είναι πρωτότυπα δημιουργήματα της συγγραφικής ομάδας	
Κείμενο 3 - Σελ. 41-42	«Παρουσιάζουμε τα αγαπημένα μας βιβλία», Πηγή: Η γυναίκα του γίγαντα, Μαρία Ρουσάκη, Εδόσεις Μεταίχιμο, 2014 Πηγή: Όταν ο Βιβλιοπόντικας συνάντησε την Τίτα Γραβιέρα, Βαγγέλης Ηλιόπουλος, Εκδόσεις Πατάκη, 2004
Κείμενο 5 - Σελ. 47	Χαριστική βιβλιοθήκη ΑΚΟΥΣΤΙΚΟ Ηχογράφιση της ομάδας Πηγή κειμένου: Αντώνης Παπαθεοδούλου, Δικαίος Χατζηπληής 2019. Χαριστική βιβλιοθήκη, Αθήνα: Πατάκης
Κείμενο 6 - Σελ. 48	Παράξενες βιβλιοθήκες: το ταξίδι των βιβλίων Πηγή: Πηγή: https://www.vivliaserodes.gr/ti-einai-ta-vivlia-se-rodos/ https://enallaktikidrasi.com/2019/12/5-prwtotipes-kinites-vivliothikes-allazoun-zei-paidiwn/
Κείμενο 7 - Σελ. 52	«Η φωλιά των βιβλίων», Πηγή: Γουάφα Ταρνόφσκα, «Η μυστική βιβλιοθήκη της Νουρ», (Μετάφραση Μαρία Παπαγιάννη), εκδ. ΠΑΤΑΚΗ, 2022
Κείμενο 8 - Σελ. 53	«Η μέλισσα των βιβλίων» Πηγή: Κάλι Νταβίντε, Περόν Σεμπασιέν «Η βιβλιοθήκη του Οράτιου», εκδ. Ίκαρος, 2023
Κείμενο 9 - Σελ. 54	«Το μυστήριο βιβλίο», Πηγή: Βασιλική Κάργα, «Το βιβλίο που δεν ήθελε να διαβαστεί», εκδ. ΕΠΟΜΕΝΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ, 2008, Διασκευή
8η ενότητα - ΒΜ	
Τα κείμενα 1, 6, 7, είναι πρωτότυπα δημιουργήματα της συγγραφικής ομάδας	
Κείμενο 2 - Σελ. 62	«Από την πόλη στο χωριό», Πηγή: Σοφία Καλαντζάκου (2010). «Τα χελωνάκια του Παύλου». Αθήνα: Πατάκης
Κείμενο 3 - Σελ. 65	«Καλοκαίρι στην πόλη», Πηγή: Αντ. Παπαθεοδούλου, «Πλανόδιο πάρκο». Εκδ. Πατάκη, 2007
Κείμενο 4 - Σελ. 67	«Τήλος, μικρή κιβωτός» (2020), Δημοτικό σχολείο Τήλου ΑΚΟΥΣΤΙΚΟ, Πηγή: Νεανικό Πλάνο https://www.youtube.com/watch?v=ryLHnBVJP5o&t=83s neanikorlano.gr
Κείμενο 5 - Σελ. 68	«Πού ταξιδεύει το μυαλό σου;», Πηγή: Φωτεινή Μυλωνά, «Μου αρέσει να ταξιδεύω», Εκδόσεις Μικρή Μίλητος, Αθήνα, 2003, Διασκευή
Κείμενο 8 - Σελ. 74	«Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ», Πηγή: Τζόνθαν Σουίφτ, Απόδοση: Φίλιππος Μανδηλαράς, Μίνωας, 2015, απόσπασμα
Κείμενο 9 - Σελ. 76	«Το βουνό», Πηγή: Στίχοι: Γιώργος Χατζηπιερής Μουσική: Σωκράτης Μάλαμας https://youtu.be/ZmFi35heFGY
ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ	
Κείμενο 1 - Σελ. 79	«Ήτανε μια Πρωταπριλιά», Πηγή: Τούλα Κακουλλή, Από την ποιητική συλλογή: «Ζωγραφίζω την Ελπίδα» (Λευκωσία, Κύπρος, 1997)
Κείμενο 2 - Σελ. 80	«Πού πήγε το Πάσχα;», Πηγή: Βαγγέλης Ηλιόπουλος, «Πού πήγε το Πάσχα», εκδόσεις Πατάκη, 2023
Κείμενο 3 - Σελ. 81	«Η μαρουδίτσα που έφερε την Πασχαλιά», Πηγή: Ελένη Δικαίου, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2022

Οι φωτογραφίες του βιβλίου είναι από Freerik, Adobe Stock, σελ. 61 η πρώτη φωτογραφία είναι ©Αγίου Georgiou square, Kypseli_C messier_CC BY-SA 4.0

